www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕННЯ
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мені-ордера і инші треба висилати на адресу „SVOBODA"

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 12-го січня 1918. Ч. 5. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, January 12, 1918. No. 5.

ДАЛЬШІ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ В БРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ.

МІЖ УКРАЇНСЬКИМИ І РОСІЙСЬКИМИ МИРОВИМИ ДЕЛЕҐАТАМИ ПРИЙШЛО ДО ЗГОДИ.

Франція іменувала ґен. Табой своїм представником для України.

Росія і Болгарія мали підписати договір в справі окремого мира.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ФРАНЦІЯ ІМЕНУВАЛА СВОГО ПОСЛА ДЛЯ УКРАЇНИ.

Шульґін головним секретарем для загр. справ України.

ПЕТРОҐРАД, 9. січня. — **ФРАНЦУСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ІМЕНУВАЛО ҐЕНЕРАЛА ТАБУЙ ПРЕДСТАВНИКОМ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ РЕПУБЛИЦІ.**

Се вважають в Петрограді признанем Францією независимости України.

Урядник французької військової місії повідомив Шульґіна, головного секретаря для заграничних справ України, про іменоване ґенерала Табуй представником Франції.

МІЖ БОЛЬШЕВИКАМИ І УКРАЇНЦЯМИ ПРИЙШЛО ДО ЗГОДИ.

Українські делеґати будуть ставити свої мирові услівя зовсім независимо.

ПЕТРОҐРАД, 8. січня. — **Мирові делеґати українські відбули вчера нараду в Брестю Литовськім з делеґатами большевиків і між ними прийшло до згоди, на підставі котрої РОСІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗГОДИЛО СЯ ПРИЗНАТИ УКРАЇНУ НЕЗАВИСИМИМ ЧИННИКОМ В СТАВЛЕНЮ ТАКИХ УСЛІВИЙ НІМЦЯМ, ЯКІ Її ПРОВІДНИКИ БУДУТЬ ВВАЖАТИ ЗА ВІДПОВІДНІ.**

УКРАЇНЦІ І БОЛЬШЕВИКИ БУДУТЬ ІТИ РАЗОМ.

ПЕТРОҐРАД, 10. січня. — **УКРАЇНА І РОСІЯ ПОДАЛИ СОБІ РУКИ НА МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРАХ З НІМЕЧЧИНОЮ.**

Телеґрами з Брестя Литовського висказують сильну віру, що всї російські делеґати будуть попирати російський плян, щоби приневолити Німців до перенесеня мирових переґоворів на невтральну територію.

Українці згодили ся признати правительство большевиків, а большевики независимість України.

Російські мирові делеґати прибули до Брестя Литовського саньми. Найперше вони стрінули ся з українськими делеґатами, які ожидали їх приїзду.

Українці згодили ся проголосити формальну резолюцію, ПРИЗНАЮЧИ ПРАВИТЕЛЬСТВО НАРОДНИХ КОМІСАРІВ (большевиків), а правительство народних комісарів знова зі своєї сторони згодило ся ПРИЗНАТИ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ.

Опісля російські делеґати порозуміли ся з німецькими, піддаючи гадку, щоби УКРАЇНЦІ МАЛИ ПРАВО БРАТИ СПІВУЧАСТЬ В ПЕРЕҐОВОРАХ. СЕ ПРИНЯТО.

Українці і большевики, як доносять, зробили угоду, що у всїх справах будуть іти одноцільно і спільно.

Велике значінє згоди між українськими і російськими делеґатами.

(З кореспонденції Артура Рансома до нюйоркської часописи „Таймс").

ПЕТРОҐРАД, 9. січня.—**Найбільше значінє має вістка з Брестя Литовського, яка доносить, що між російськими і українськими делеґатами прийшло до згоди.** Становище міністра загр. справ, Троцького, було би ослаблене, коли би Україна, як се колись здавало ся правдоподібним, була вела переговори в иншім інтересі ніж у своїм власнім. Коли би Німцям було здало ся підкупити Україну, сам сей факт був би мав велике значінє для Німеччини, як також для становища Троцького.

Не може бути нїщо більше легкодушного, як припускати, що Україна тому, що стоїть в опозиції до большевиків, є прихильна для алїянтів. Таксамо годі собі представити, щоби дальше ведене війни було можливе. Становище Української Центральної Ради лише зменьшило змогу Троцького в осягненю вдоволяючого мира. Але се анї трохи не зменьшує правдоподібности щодо заключеня окремого мира.

Мир між Болгарією і Росією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Росія і Болгарія мали підписати окремий мир.

БЕРНО (Швайцарія), 10. січня. — Часопись „Бунд" доносить нині, **ЩО РОСІЯ І БОЛГАРІЯ ПІДПИСАЛИ ОКРЕМИЙ МИР.**

Часопись подає зміст промови, яку виголосив болгарський премієр, Радославов, на засїданю „собранія" (парляменту). Він відчитав (зачитав) з Брестя Литовського, яка була слідуючого змісту: **„Війна між Росією і Болгарією покінчена. Економічні зносини будуть привернені. Росія признає Болгарії право іменувати делеґата до міжнародної комісії для Дунаю".**

Президент кабінету міністрів, Радославов, заявив, що **„се перший мир, заключений підчас війни за згодою союзників Болгарії".**

Вісти, які тут надійшли, доносять також про іменоване посла для Петрограду і ґенерального консуля для Одеси. Видано також зарядженє в цїли привернення корабельного руху з Одесою.

* * *

Болгарія брала участь з Німеччиною, Австро-Угорщиною і Туреччиною в перших мирових переговорах в Брестю Литовськім. Треба припускати, що центральні держави не згодили би ся на жадні услівя без згоди всїх союзників.

Вчерашні вісти, подаючи імена учасників теперішної мирової наради в Брестю Литовськім, не згадують про присутність болгарських відпоручників. Болгарський король, Фердинанд, панує загальне переконанє, є противний принципови „мира без заборів і відшкодовання", заявляючи, що Болгарія повинна задержати здобуті нею території. Се однак не стоїть на перешкоді мирови між Росією і Болгарією, хочби з того огляду, що Болгарія жадає для себе частини Сербії і Румунії.

Премієр Радославов, як се доносила телеґрама зі Софії, заявив був ще в грудни, що Болгарія приймає російські предложеня в справі закінченя війни зі застереженем, що торговельні зносини будуть привернені ще перед кінцем війни та що буде полагоджена справа Дунаю.

ЗМАГАНЯ НАРОДІВ до самостійности.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Литовська рада проголосила независимість Литви.

НЮ ЙОРК, 10. січня. — П. С. Вілмонт, президент „Литовської Народної Ради", одержав вчера телеґраму, яка доносить про проголошенє у вівторок (8. січня) Литовською Державною Радою **независимости Литви від Росії.**

Ся телеґрама прийшла від д-ра І. Шлюпаса, предсїдателя литовського запомогового комітету в Стокгольмі.

Мирові переґовори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ РОЗПОЧАЛИ СЯ НАНОВО.

Українські делеґати відбувають наради окремо.

ЛОНДОН, 9. січня. — **Коротка телеґрама з Брестя Литовського, яка наспіла до Лондону через Амстердам, доносить, що в понеділок пополудни розпочали ся наново засїданя мирових делеґатів з Росії і центральних держав; на першім засїданю дискутовано лише про правила для веденя мирових переговорів.**

На засїданю були присутні, як подає телеґрама, Лев Троцький (большевицький міністер загр. справ), др. Кільман (німецький міністер загр. справ), гр. Чернін (австро-угорський міністер загр. справ) і Талаат Бей (турецький великий везир).

Повне засїданє визначено на вівторок рано.

ОПІСЛЯ ВІДБУЛА СЯ ОКРЕМА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДПОРУЧНИКІВ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ З ДЕЛЕҐАТАМИ УКРАЇНИ.

Троцький буде жадати перенесеня мирових нарад.

ПЕТРОҐРАД, 8. січня. — Телеґрами доносять, що **російські делеґати будуть дальше наставати, щоби мирові наради перенести до невтральної держави** в тій цїли, аби в сей спосіб зискати більше на публичности, що російські делеґати вважають за річ незвичайно великої ваги.

Головна кватира правительства большевиків одержала телеґрафічно ріжні статі німецької преси, між тими також з „Франкфуртер Цайтунґ", яка в редакційній статі заявляє, що Німеччина не повинна ставити перешкод щодо перенесеня мирових нарад і то тим більше, що справа місця не повинна бути скалою, о яку мала би розбити ся ся найважнїйша конференція.

„Будь сильний! Не заключай нечесного мира!"

ПЕТРОҐРАД, 8. січня. — Коли російські делеґати були в дорозї на поновні мирові переговори з Німцями, російські жовнїри в окопах недалеко Брестя Литовського кликали до Льва Троцького, большевицького міністра загр. справ, отсими словами:

„Будь сильний! Не заключай нечесного мира!"

На сї оклики Троцький відповідав:

„Ми не на те скинули царя, щоби ми тепер гнули ся перед німецьким імперіялізмом".

Сього змісту телеґрама надійшла нині пополудни до головної кватири большевицького правительства, Смольного Інститута.

Троцький не довіряє алїянтам.

ЛОНДОН, 9. січня. — В розмові з кореспондентом заявив Троцький, що Росія буде продовжати боротьбу, доки ідеали, за котрі вона бореть ся, не будуть здійснені. Він підніс з натиском, що напрям Росії буде зовсїм независимий від напряму алїянтів на заході, доки вони не будуть тоїсамої гадки що й Росія.

Троцький заявив дальше, що бажанем алїянтів є, щоби Німеччина заключила корисний для себе мир з Росією, щоби іменно Німеччина позискала території, яких вона бажає, бо тоді Німці задоволили би свої заборчі змаганя коштом Росії.

„Англійці є найбільше шовіністичним народом" — заявив Троцький.

ЛОНДОН, 9. січня. — Лев Троцький, коли йому поставлено запит, яких услівий він в дійсности надїєть ся, не дав на се відповіди, але з усьміхом сказав:

„Коли би ми мали дійсно поступити льоґічно, ми повинні би тепер виповісти війну Англії в цїли освободженя індій, Єгипту і Ірляндії".

Коли кореспондент „Дейли Нюс" протестував, неначе би Англія нищила Індії, Троцький відповів:

„Ви, Англійці, є найбільше шовіністичним народом на земли, не знаючи про се".

Ленін грозить Німеччині революційною війною.

ПЕТРОҐРАД, 9. січня. — Николай Ленін, президент кабінету большевиків, опустив Петроград, щоби відбути спільну нараду з німецькими і австрійськими соціялїстами в Стокгольмі, або удав ся лише на короткий відпочинок у Фінляндії.

Перед своїм відїздом виголосив він в комісії для демобілїзації промову, в якій сказав:

„Бою ся, що ми будемо приневолені здержати демобілїзацію і приготовляти ся до нової війни. Коли Німеччина і її союзники не схочуть приймити наших мирових услівий, тоді ми будемо мусїли проголосити революційну війну проти Німеччини. Ми не згодимо ся на понижаючий мир".

Російські мирові делеґати.

ЛОНДОН, 10. січня. — До російської мирової делеґації, яка веде тепер переговори в Брестю Литовськім, належать крім Троцького, котрий є предсїдателем делеґації, женщина, Бісенко (свого часу була вона на засланю), Йоффе, Каменев, Покровський і трох адвокатів.

Російські делеґати згодили ся на дальше веденє переговорів в Брестю Литовськім.

АМСТЕРДАМ, 10. січня. — **Російська делеґація в Брестю Лит. згодила ся на веденє дальших мирових переговорів в тій місцевости, доносить послїдна наспівша тут телеґрама.**

Большевики відкинули мирове предложенє Туреччини.

ПЕТРОҐРАД, 9. січня. — **Правительство большевиків відкинуло, як доносять, окремі мирові предложеня, зроблені Туреччиною.**

Большевики поставили жадане, щоби Туреччина брала участь в загальних мирових переговорах, які ведуть ся між Росією і центральними державами.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ґенерали Каледін і Дутов утікають.

ПЕТРОҐРАД, 9. січня. — **Ґенерали Каледін і Дутов, провідники козаків, зістали побиті,** як се доносить урядове бюро інформацїйне.

Ґенерал Дутов утікає; революційні війська і червоні сторожі в погони за ним. Ґен. Каледін уступає.

Членів ради роб. і салд. депутатів в Ростові освободжено.

Козаки, подає вістка, є одноцїльно проти ген. Каледіна, а його війска, які були виелані в напрямі ріки Дону, уступають назад.

Урядовий звіт доносить, що „відкрите злочинних зносин між Українською Радою (?) і ген. Калєдіном отворило очи народови на нечесне торговане кровю українських робітників, жовнїрів і селян".

Власть ради роб. і салд. депутатів, основаної в Харкові, постійно зростає. Українська Рада 11-тої армії зістала арештована.

Страшне Різдво в Петрограді.

ЛОНДОН, 9. січня. — Кореспондент „Таймсу" малює положенє Петрограду в дуже чорних красках. У своїй телеґрамі з понеділка, російського Різдва, доносить він, що вже від 300 лїт не обходжено Різдва серед таких страшних відносин.

Петроград повний болота. **Нелад і злочини доходять тут до небувалих границь.** Нема властий, які можна би візвати для охорони.

Справа поживи находить ся в критичнім положеню. Голодова смерть заглядає в лице мешканців. Відносини ще більше погіршили ся з причини засліплюючих снїжних метелиць.

Кореспондент представляє загальне положенє Росії, як слїдує:

„Відносини в Росії стали так невідрадні, що лише інтервенція зі сторони алїянтів або Німеччини може запобігти катастрофі. А що сього годі надїяти ся зі сторони алїянтів, знеохочений російський нарід глядить в сторону Німців, щоби вони положили конець страшній анархії, в якій опинила ся під теперішну пору російська держава".

Плян большевиків в справі уневажненя довгів.

ЛОНДОН, 10. січня. — **Правительство большевиків має намір в протягу найблизших днів проголосити маніфест, уневажняючи довги російської держави,** — доносить петроградський кореспондент до „Манчестер Ґардіен".

Після донесеня кореспондента маніфест буде обіймати отсї постанови:

1. Всї позички і бонди, яких властителями є горожани чужих держав за границею або в Росії, є уневажнені.

2. Позички і бонди, яких властителями є російські горожани, є уневажнені, коли їх сума виносить більше ніж 10.000 рублїв.

3. Позички і бонди, які находять ся в посїданю російських горожан, будуть приносити 5% від номінальної вартости позички, коли їх сума не переходить 1.000 рублїв; при сумах поверх 1.000 до 10.000 рублїв лише 3%.

4. **Робітники і селяни, які мають у своїм посїданю бондів вартости 100 рублїв, можуть їх продати державі за ціну 75 рублїв. За 600-рублеві бонди державний скарб виплатить 70% номінальної вартости.**

В околиці Ковна мало здезертирувати 25.000 Німців.

ЛОНДОН, 25. січня. — Російський міністер загр. справ, Лев Троцький, заявив, що після оповіданя німецьких дезертирів, Німці не є всилї перенести своїх військ зі східного фронту на захід в більших відділах. Одного разу підчас транспортованя німецькі жовнїри, довідавши ся, куди їх везуть, позіскували з поїзду і повтікали. **В окрузї Ковна мало утечи 25.000 німецьких жовнїрів.** Німецькі військові власти не могли найти стільки людий, щоби перевести напад на дезертирів і старають ся покорити їх при помочи голоду.

(Продовжене на стор. 2-гій).

Сим повідомляємо ПП. Читачів, що вже вийшов з друку кишеньковий календарик на рік 1918. Ціна 10 центів.

Адресуйте:

"SVOBODA",
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Важне для ПП. передплатників часописи „Свобода".

Сим повідомляєть ся ПП. Передплатників, що повідомленя про скінчене передплати Адміністрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Всїм тим ПП. Передплатникам, котрі при своїх адресах на часописи при своїх адресах мають зазначені дати 7/1 18, 8/1 18, 9/1 18, 10/1 18, 11/1 18, 12/1 18, кінчить ся передплата в сім тижни. Хто не відносить передплати до 10 днів від зазначеної дати, тому дальша висилка часописи буде здержана. Задлятого сподїваємо ся, що ПП. Передплатники будуть завчасу спішити ся з відновленем передплати.

Адміністрація „Свободи".

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, editor, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:
1 year.....$3.00
6 months.....$1.75
3 months.....$1.00

In Jersey City and to foreign countries:
1 year.....$3.50
6 months.....$2.00
3 months.....$1.25

Single copy 3 cents.

ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:
на рік.....$3.00
на пів року.....$1.75
на 3 місяці.....$1.00

В місті Jersey City і за границю:
на рік.....$3.50
на пів року.....$2.00
на 3 місяці.....$1.25

Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda". При висилаию замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

ВСІМ СВОЇМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ З ДНЕМ НОВОГО РОКУ УСЬОГО НАЙКРАСШОГО БАЖАЄ

РЕДАКЦІЯ.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Україна і мирові переговори.

Швайцарський німецький дневник „Нає Цірхер Цайтунг" з 11-го грудня м. р. подає з Києва від „посередного українського пресового Бюра" під датою 7-го грудня м. р. отсю телеґраму:

„Український парлямент (значить, У. Ц. Рада) поручив ґенеральному секретаріятови української республики вислати офіціяльних представників на полуднево-західний і румунський фронт для переговорів у справі розєму з неприятелем.

„Рівночасно У. Ц. Рада завізвала українське правительство, щоби предложило державам алянтів і неприятелів заняти мирові переговори, а крім того, щоби повідомило про се нейтральні держави.

„Український парлямент приготовляє конкретні пропозиції мира, в основі якого буде, аби чужі держави признали українську republику яко одну з держав російської федеративної спілки".

Як звісно з телеґрам, українські делеґати брали участь в переговорах у справі завішеня оружя в Брестю-Литовськім, а опісля також в справі мира. В справі мира українські делеґати спершу радили з делеґатами осередних держав цілком окремо, але в останних днях погодились з большевиками і виступають разом з ними на мирових переговорах.

Першою основою угоди між представниками У. Ц. Ради і большевицького правительства було те, що большевицьке правительство признало право України на утворене окремої держави, а, розуміється, ся, признало також і У. Ц. Раду, а вона знова зі своєї сторони признала большевицьке правительство.

Се признане не означає, що У. Ц. Рада признає, що власне таке правительство має мати російська република як теперішнє, або що большевики признають, що таке правлїнє на Україні має бути як теперішнє. Обі сторони в засаді не годять ся признати себе взаїмно, а як поголились тепер, то лише, **признаючи дійсний стан**, як то кажуть дипльомати — признаючи „де факто". Большевики можуть усунути свої війска з України, але аґітації проти У. Ради не здержать; таксамо У. Ц. Рада може спинити всяку чинну боротьбу проти большевицького правительства, але ідейного змагань, аби правительство російської федеративної републики було зложене з представників усїх головних народів і країв Росії — вона не покине.

Обом сторонам — українській і большевицькій, було вказане, а навіть конечне погодитись і признати себе „де факто", аби довести до успіху мирові переговори і спільною акцією осягнути в них як найбільше від неприятеля.

Як вказує згадана офіціяльна відомість від У. Ц. Ради, українське правительство звернуло ся передвісім з предложенем мира до алянтів, а відтак до неприятелів. Яку відповідь дали алянти, покищо не звісно. Звісно тільки, що вони вислали своїх повновласників до Києва. Можливо, що вони там заявили, що держави алянтів сповняють заєдначе домагане У. Ц. Ради і признають Україну окремою державою, але в справі мира відай не заняли прихильного становища, бо як видно Україніці ведуть переговори з неприятелями лише разом з большевиками.

Се не значить, що Україна неприхильно відносить ся до алянтів, себто Франції, Анґлії, Бельгії й инших. Її відношене не змінилось, але Україна не може продовжати війни на сході на власну руку, по розбитю армії російської, а особливо, коли би большевики заключили були окремий мир в імени Московщини.

Україна і російські установчі збори.

Ми вже про се писали, що коли би посли на російські установчі збори, вибрані з України, поїхали на ті збори до Петрограду, то їх участь буде зовсїм иншого характеру ніж наприклад тих, що вибрані на Московщині.

Московські посли до установчих зборів хотіли радити про внутрішні справи Московщини, ба й инших країв, що належали до давної Росії.

Зновав українські посли до російських установчих зборів над такими справами радити не хотять в Петрограді. **Внутрішні справи Московщини їх не обходять, а про внутрішні справи України вони будуть радити на українських установчих зборах в Києві.** Розуміється, що таксамо Україніці не мають охоти мішати ся до внутрішних справ Білоруси, Кавказу, Донщини, Сибіри і т. д. Україніці се показали навіть ділом, бо скликали були при кінци вересня м. р. зїзд представників народів і провінцій давної Росії до Києва, на якім власне постановлено, що кождий нарід (або провінція) має скликати свої установчі збори, які мають порішити внутрішні справи народу чи краю. І се переводить ся тепер по цілій давній Росії.

Телеграми доносили, що посли до російських установчих зборів з України **не їхали до Петрограду, а радили в Києві,** а в Петрограді нібито на них мали чекати, бо не було потрібного числа.

Зновав недавна телеграма сповіщала, що до Петрограду приїхала з Києва тільки делеґація, зложена з кількох українських послів, яка мала там зложити відповідну заяву.

Та заява, розуміється, не могла бути инакша від дотеперішної політики У. Ц. Ради. Та делеґація, сподіваємо ся, заявила, що українські делеґати можуть радити **лише над справою утворена федеративної спілки, до якої можуть приступити, після вдаеної волі, народи і краї давної Росії, а між ними й Україна, а до внутрішних справ Московщини, або инших країв, не мають гадки мішатись.**

ЩО Є МІЛІТАРИЗМ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Мілітаризм — се не є військова сила, як то нераз фальшиво пояснюють.

Мілітаризм є тоді, коли та військова сила панує над рештою народу цивільного, як наприклад в Німеччині.

Мілітаризм накладає на нарід політичну й економічну неволю.

Мілітаризм є паном житя і смерти того народу, на якім він виріс.

Як чоловік має родину; має хату і поле; заведе собі господарство і хоче собі спокійно жити, то він не має що робити в такій державі, де панує мілітаризм.

Одного вечера родина іде собі спокійно спати, а завтра рано той мілітаризм, на який вона дає річний податок, — прийде і зруйнує її.

Без найменшої провини забере родині батька і старших його синів, а оставить маму з малими дітьми. Батька зі старшими синами зовсїм безвинно пожене на заріз, на фронті, а решту родини лишить в нуждї, забере ще їм останний шматок хлїба, останний цент, а може навіть вижене з хати в лїси, і ще в додатку скаже мовчати.

За якийсь час, як вже родина зруйнована, дістане вона повідомленє, що ті, що з нею розлучились, убиті або вернуть ся калїками, із зелїзними хрестами на грудях.

Защо сю родину знищено? Защо убито батька її? Защо з його синів молодих пороблено калїк? Чим та родина провинилась, аби батька її карати смертию, а синам відрубувати ноги і руки?

Правда, що нїзащо! Цїлком безвинно!

Люди борють ся, аби злочинців не карати смертию, а тут карають смертию людий, на яких нема навіть тїни якоїнебудь провини.

Засуджують його на смерть і висилають на убите, і то не одного, але цїлу масу. І ще кажуть, що то для добра народу, а убивають найздоровійших, молодих, повних житя, а лишають калїк і старців і се називають добром народу.

Усьому лиху тут винен той мілітаризм, котрий позбавляє чоловіка певности, що завтра ще належить до нього. Ні, завтра мілітаризм тебе може позбавити всього, що маєш: завтра вже може не належати до тебе; завтра вже можеш попрацати ся раз на все з усїм тим, що ти сотворив собі працею і силою свого молодого житя.

Прийде мілітаризм; кине одно слово — мобілїзація! і все твоє зруйноване.

Зруйнована твоя родина, твій цїлий дорібок, твоя свобода і твоє право до житя.

* * *

Власне проти сього страшного лиха бореть ся тепер демократія цїлого сьвіта; а зокрема бореть ся українська і російська демократія, а також демократія американська.

Речник американської демократії, президент Вудров Вілсон, вже кілька разів дуже розумно і ясно представив потребу поборення того лиха народів — мілітаризму.

В останній своїй промові в конґресї у Вашінґтонї президент Вілсон між иншим сказав так:

Се, чого ми домагаємо ся, не є для нас чимось особливим. Ми хочемо, аби сьвіт був пригожий і безпечний для житя; а зокрема, аби він був безпечний для кождого мирного народу, який, так як наш, бажає жити своїм власним житєм, установляти свої власні інституції, мати запевнене, що другі народи сьвіта будуть відносить ся до нього справедливо і чесно, стаючи проти сили і самолюбного нападу. Всі народи сьвіта на ділі мають в тім свій інтерес, а ми зі своєї сторони бачимо дуже ясно, що ноки не буде справедливість віддана другим, і ми її не дістанемо. Тому то програма мира сьвітового є нашою програмою.

Ся засада забезпечення житя і свободи людий на сьвіті — стрємить до зломаня і знищеня мілітаризму і особливо за сї слова належить ся президентови Вілсонови признанє від усеї демократії сьвіта.

Володимир Сиротенко.

НОВІ РОКИ.

Добре, добре, що минають
Роки крови й кайданів,
А їх місце заступають
Нові роки сьвітлих днів.
Славно, славно, що діждались
Ми великої пори
І не марно сподівались
Своїх ясної зори.
Мило, мило: сьвіт науки
Проганяє темноту,
А на місци сліз і муки
Видно волю золоту.
Будем, будем боронити
Ми ту волньську свою,
Щоби вічно з нею жити
В щиро любленім краю.
Знаєм, знаєм, що не спить ся
Нашим наглим ворогам,
Та вже рабство й не приснить ся
Вірним воленьки синам.
Радо, радо зустрічаєм
З новим щастєм Новий Рік,
Старі-ж роки проклинаєм,
Щоб не знати їх во вік.

Ню Йорк 10. січня 1918.

Українці, Чехи і Полудневі Славяни домагали ся виборної репрезентації на мирові переговори з Росією.

Телеґрама з Амстердаму, датована 17. грудня 1917 року, доносить:

„Палата послів австрійського парляменту приняла 140 голосами проти 132 проєкт про безпроволочну дискусію над резолюцією Українців, Чехів і Полудневих Славян, які зажадали вибирати представників на мирові переговори з Росією".

Граф Адам Тарновский — делеґат на мирові переговори в Брестю Литовськім.

Донесли вісти, що граф Адам Тарновский, який свого часу був висланий австрійським правительством яко амбасадор до Злучених Держав, зістав з рамени Австрії виделеґований на мирові переговори до Брестя Литовського.

Але що се іменоване наступило із так значним опізненем, тому над сим треба трохи застановити ся. В одним з чисел лондонського „Таймсу" читаємо, що Поляки жадали від австрійського правительства, щоби воно іменувало „представника польського народу в Австрії" на мирові переговори в Брестю Литовськім. Проти сього виступили рішучо Чехи і инші національности, — як каже „Таймс" — жадаючи також іменованя їх представників. Справа розбила ся. Отже можливо, що Австрія на позакулісові просьби Поляків згодила ся вислати на мирові переговори польського представника в особі гр. А. Тарновского, але так, що він є лише урядовим австрійським делеґатом. В дійсности гр. А. Тарновский на мировій нараді буде заступати австрійських Поляків.

Се ще один доказ ворожости Австрії супроти инших своїх національностий, а сердечности супроти Поляків.

Хлїбна кріза у Чернигові.

Незадоволеність на городську продовольчу (харчову) управу серед трудящого народу зростала все більше й більше. Хлїб по карточкам діставати стало трудно. Доводило ся стояти від 2-гої години в ночи майже до вечера, аби дістати хлїба, стоячи в безконечнім „хвості". Деякі просто приходили ночувати на майдан, аби попасти в першу чергу. Продовольча управа не потурбувала ся, щоб спродавали хлїб в кількох місцях, таким чином — усїм доводило ся чекати у величезній черзї; нарешті хлїба всїм не стало вистарчати.

Робучому людови приходилось найгірше: або теряй робучий день, або голодуй, а було і так, що і стоячи в черзї, нарешті, вони хлїба не діставали, навіть по кілька днїв, так що бідні робучі семї зовсїм по 3—4 днї хлїба не мали. А в той же час в крамницях можна було купити хлїба по 30—50 коп. за фунт.

Продовольчий комітет не приймав ніяких енерґічних мір, не дивлячись на те, що ходили упорні чутки, що в місті є захований хлїб. В самім комітеті було повне безладє, безсистемність, члени управи мінялись, публика, яка приходила за картками то що, не задовольняла ся через недбалість і грубість деяких служащих. Серед робучого люду нарікали на продовольчий комітет.

Дня 14. серпня на базарі було мало хлїба і було відомо, що в комітеті запасів нема, тому завтра хлїба зовсїм не буде. Того-ж ранку всї жінки й робучі, які не одержали в сей ранок хлїба, і ті, які вже не одержували його кілька днів, зявили ся в комітет і стали вимагати хлїба, загрожуючи розігнати комітет. Тоді предсїдатель комітету зовсїм відмовив ся від своїх обовязків і пійшов до дому, члени також розійшли ся, а одного з них жінки тролли потовкли, так що він насилу встиг втїкти.

На другий день хлїба на базарі не було. Юрба, яка складала ся в більшости з трудящих жінок, направила ся до комітету. Член управи Лейкін післав їх до городської думи, мовляв, вам там дадуть хлїба, а сам втїк, нікому не сказавши і слова. Юрба там, очевидно, нїчого не одержала і повернула розлючена назад. Прибувши в комітет, юрба стала перекидати стільці, столи, рвати на шматки папери, погрожуючи побити всїх членів і служащих. Свої погрози юрба стала приводити в дїйсність, але члени, які були, повтїкали, служащі теж; за деякими з них жінки гнали ся за два квартали і били в спину. Одного члена побили.

На поміч з комітету була визвана міліція, але начальник міліції ніяких мір не приймав; тоді помічник районного начальника, котрий є заразом і членом полкового комітету українського полку, викликав телефоном сотню салдатів-Українців, для заспокоєня юрби. Салдати прибули, звичайно, безброїні, і почали умовляти юрбу заспокоїти ся. Жінки стали їм жалїти ся, що їм не дають хлїба і т. и. Скоро прибули українські салдати Воронїжської Дружини і артилеристи, які тепер перебувають в Чернигові. Хто їх викликав — невідомо. Ходили чутки, що вони прибули тому, що нібито українські салдати роблять погром, — тут була очевидно провокація, але вона не вдала ся.

Всї салдати умовляли юрбу заспокоїти ся і коли приобіцяли, що хлїб завтра буде — всї стали розходити ся. Після того, по вказівкам людий, салдати стали робити труси у великих крамницях, що складали на Старім Базарі то що. Скоро до будинку міліції стали привозити цїлими возами муку, печений хлїб і инші харчові продукти, які були заховані і які зареквірировано салдатами й населенем.

Коло міліції зібралась величезна юрба і кождий новий віз з хлїбом зустрічав ся оплесками та викликами — „ура". Аби реквізиція проводила ся орґанізовано і щоб не було якихось непотрібних вибухів — Совіт Салдатських і Робітничих Депутатів взяв кероване реквізицією в свої руки. Ексцесів не було.

На другий день в кождій крамниці можна було купити хлїб по карточці; був навіть білий хлїб.

В городську продовольчу управу зявив ся тільки один член, але й він скоро пійшов; залишили ся одні служащі. До управи прийшло кілька салдатів і спитали, чи робила управа засїдане з приводу тих подій? Їм відповіли, що нї.

Того-ж дня цїлий час, під доглядом Совіта Салд. і Робітничих Депутатів, реквізиція продовжувала ся; по словам одного салдата зареквіровано одного хлїба більше ніж три і пів тисячі пудів, реквірировано і чай, якого вже майже не було нїде, ловлено у городі, тютюн, масло, шкіру і т. и.

По місті їздили цїлий час кінні патрулї; взагалі на улицях було проти звичайного богацько люду.

Дня 17. серпня ґубернїяльний продовольчий комітет теж випустив оголошене, в якім, завзиваючи населене до спокою, заявив, що городська управа усуваєть ся, а продовольчу справу бере на себе він, що всї запаси у приватних крамарів будуть реквірувати ся, а хто буде ховати, то того буде покарано по закону. В оголошеню сповіщено було про те, що крім реквірованого хлїба, з ґубернії тільки що привезено ще хлїба. Заспокоюючи населене, комітет завзивав до економії хлїба, зважаючи на небогатий врожай на Чернигівщині (низше середного).

Рада Селянської Спілки теж випустила заспокоюючу відозву до населеня, в якій повторюють ся те, що і в відозві губ. продов. комітету.

Над ділами городської продовольчої управи провадить ся ревізія.

(„Черниговская Земская Газета").

Дивная країна...

(Політична колада на нуту „Дивная повина").

Дивная країна, наш край Україна;
Все в нас хоче панувати польський шляхтичина.

Не в панській палаті коло „крулевяків",
Лиш у нашій простій, хлопській, українській хаті.

А треба нам знати, як би їм сказати:
Гони, шляхто, назад в Польщу, будем спокій мати.

Ми за те не знали, що пани казали,
Перед сьвітом голосили польські ідеали.

І своє „крулество од моржа до моржа"
Означали і кричали, як лиш було можна.

Сьвіту голосили: „Нема України,
Леч єст тилько єдна Польска з крулем без відміни".

Сьвіт тепер дізнав ся, учених спитав ся:
Де є той край Україна, що давно так звав ся?

Тай всї ся дізнали за ті ідеали,
За всї штучки „польськей" шляхти, як в нас панували.

Україна наша, нам для всї жити,
І для всї працювати, її боронити.

Мусим боронити, хоч би і до смерти,
І затїй „крулевякуф" мусимо відперти.

Ми в купу зберім ся, братя Українцї,
Гонім шляхту з України на всї штири кінцї.

Петро Кавацїв.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовженє зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Австро-Угорщині.

Заборчі пляни Австро-Угорщини.

ЛОНДОН, 9. січня. — Бюро Райтера доносить на підставі чеського жерела вістку, що в місяци грудни німецький державний канцлер, Ґертлїнґ, і австро-угорський міністер заґр. справ, гр. Чернїн, мали заключити угоду, після котрої Австро-Угорщина мала би поширати Німеччину в справі задержаня нею Альзації і Льотаринґії та кольонїй, за що знова Німеччина мала би попирати Австро-Угорщину в її змаганях до збереженя своєї цїлости і в її плянах щодо Чехів, полудневих Славян і инших народностий.

Між обома державами мало прийти до порозуміня, що поодиноким народам не прислугують жадні инші права, як лише ті, котрі будуть признані в законодатній дорозї. Згадані народи не можуть однак віддїлити ся від монархії. Крім того Україна, Сербія, Альбанія і Чорногора, мають бути влучені до австро-угорської держави, задержуючи свою автономію.

Щодо инших воєнних цїлий Німеччина й Австро-Угорщина, як се доносить вістка, зголосили ся спільно їх перестудіювати і на случай ріжниці в поглядах кожда з них застерігає собі право рішеня. **Остаточно Німеччина згодила ся на австрійське розвязане польського питаня.**

В Німеччині.

300.000 полонених і 2.000 гармат в протягу 1917 р.

ВАШІНҐТОН, 10. січня. — Останні німецькі часописи, які часпіли до Злучених Держав, подають звіт німецького головного штабу, який виказує, що **Німці полонили в протягу 1917 року 287.000 жовнїрів, між тими 6.900 офіцирів.**

Після національности полонених, як се виказує „Берлінер Таґеблят", припадає:

„79.300 російських жовнїрів, 42.950 румунських, 29.550 французьких, 22.000 анґлїйських, 112.553 італїйських, 75 американських, 1.141 сербських, 45 бельґійських, 2 чорногорських, 120 портуґальських і 3 японських жовнїрів.

„В повисших числах не містять ся ані жовнїри, яких полонили наші союзники, ані 9.000 Анґлїйців, полонених підчас останного наступу коло Камбре.

„Воєнна добича, здобута в тім часї нашими жовнїрами, складаєть ся з 2.000 гармат, 652.420 гарматних набоїв, 99.673 карабінів, 4.902 машинових крісів, 2.618 літаків і 230 бальонів".

На мори.

Алянти втратили в останнім тижни 28 кораблїв.

ЛОНДОН, 9. січня. — Анґлїйська адміраліція доносить, що в протягу останного тижня впало жертвою підводних лодок і мін **18 анґлїйських кораблїв повнезних 1.600 тон, 3 кораблї рибальні 1.600 тон і 4 кораблї рибальні.**

Урядовий звіт з Риму доносить про затоплене двох італїйських кораблїв поверх 1.500 тон.

В останнім тижни Франція втратила одні торговельний кораблї поверх 1.600 тон.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободї", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї газети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто мені те, а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст газети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найлїпших робітників, які зможуть усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободї".

Вже вийшов з друку

КАЛЕНДАР
У. Н. СОЮЗА
НА 1918-тий РІК.

Ціна разом з пересилкою 50 центів.

Гроші і замовленя посилайте на адресу:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОЛИ ВИ Є НЕДУЖІ,

то навідайтесь до найлішого пітсбурського спеціяліста.

Наш офіс є заосмотрений найлішими X-Ray машинами і иншими інструментами; уживаємо наші власні ліки. **Коли Ви терпите** на ослаблене, ревматизм болі крижий, дозялгивости жолудка і міхура або маєте довготривалу недугу, яку **другі лікарі не вилічили,** прийдіть на **безплатну** егзамінацію і пораду 4-15

European Medical Office
311 Smithfield St., Pittsburgh, Pa.
Opposite Post Office.

СТІННИЙ КАЛЕНДАР на рік 1918

Сей знаменитий календар з біблійним текстом до читаня на кождий день містить в собі дванайцять реґарних образків, найзнаменитших артистів, котрі представляють дванайцять подій з житя Ісуса Христа.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 25 ЦЕНТІВ.

Замовленя посилайте марками почтовими на адресу: 1-13

UKRAINSKA KNYHARNIA
im T. Szewczenka,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ХТО ХОЧЕ ПРОЧИТАТИ?

Чи хотіли би Ви ліпше жити? Чи хотіли би Ви лекше працювати? Заробляти більше гроший? НЕ ВИЕМ ЩО ТАК!

Всі ті Ваші бажаня сповнить ся, як Він будете знати анґлійський язик. Подя віть на своїх знакомих, говорячих по анґлійськи, як їм все є доступне. Вони читають анґлійські газети, ходять до театрів, беруть ся до торговлі і все подивують. Чи Ви не хотіли стати такими? Коли Ви слабо або і зовсім не знаєте анґлійскої мови, то не марнуйте ані хвилї часу, а таки сьогодня напишіть до нас лист і залучіть 10 центів тріцьма або марками, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і доводимо **Вам як ми гарантуємо** вивчити Вас в трох місцях говорити читати і писати по анґлійськи на незвичайно малою оплатою. Учитати до сеї цікавої ґаницьки. Ми тучимо заочно. Ледкі висилаємо почтою до всіх країв Америки. Тисячі людий покінчили сю школу і тепер дякують нам. Те саме зробите і Ви. — Адресуйте: 102—

AMERICAN PREPARATORY SCHOOL
525 W. 47th St., New York City.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРОФЕСОР ЛІКАР
B. F. MULLIN
гідний довіря лікар спеціяліст
ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.
411 4th AVENUE,
(напроти почти)
PITTSBURGH, PA.

X-Ray (електричне) бадане.

38-літна практична лічеба десятки тисячів недужих людий. Без згляду на ріг Вашої недуги, прийдіть впевнити ся. Дідаємо лише найліпші ліки з Европи і Америки і з других частий сьвіта при ліченю моїх пацієнтів. Я лічу в всіх случаях, які найду відповідні до ліченя. Прийдіть до мене, а одвертесть, як скоро будете вилічені. 143-

НИЗЬКІ ЦІНИ!
БЕЗПЛАТНЕ ВИДАНЕ.
ГОДИНИ ОФІСОВІ: від 9. рано до 7. веч. в неділї від 10. до 2. попол.

Alois Riedlph.

Українська народна поезія.

(Подане в скороченю).

Українці уважають себе прадідами Русинів, про що сьвідчать також історичні досліди. Від соток літ підбиті Москалями, добачують вони у нинїшнім великанськім колї народів, подібно як і инші, почате своє народної весни, яка повинна принести им довго ожидану і бажану свободу.

Про Славян сказав Йоган Готфрід Ґердер, що вони занимають більше місця на земли ніж в історії". І дійсно виступили вони перший раз в історії пізнїйше ніж всї инші европейскі народи. Вони жили ще в старих патріярхальних відносинах, коли Германці і Галїйці плекали вже старинну культуру і християнство, а романскі народи стояли вже на найвисшій степени розвитку.

Славянскі народи дїлять ся на дві головні галузи: Русини з Болгарами і Сербами, та Поляки з Лужицькими Сербами і Венденами. З сих народних галузий найбільше розкгали ся Русини, бо утиски Угрів, Турків і Германців сильно підтягли їх братний корінь. Властиво правітчиною Русинів є Україна. Відси почали вони розширяти ся далеко на північ і схід. Ріжні інтереси привели їх до розколу: на Москалів, з Москвою яко центром, і Українців, з Києвом яко центром.

Славянська мова належить до мов арійського корінь, який особливо відзначаєть ся богато розвиненою літературою. Від сього корінь повстали поодинокі галузи, а при сїм також кожда галузь народу розвивала ся окремо. Пізнїйше зі свого дїялекту, убрали Його у відповідну форму, кожда з них витворила свою рідну мову. Мимо початкової спільної приналежности всїх Славян, вони ненавидять себе. Се можна замітити не лише в їх духовім і літературнім житю, але також у політичних відносинах.

Подїл довів многі народи до цїлком окремого розвитку. Він довів поодинокі славянскі народи до того, що вони, мимо спільности свого походженя, часто дуже скажемо воювали. В історії Славяни виступили вже яко строго окремі нації, окремі в мові і релїґії. З Візантії і Риму насунуло християнство, яке принесли їм політичний подїл. До того прийшли ще місцеві подїли, війни з Германцями і Татарами, а пізнїйше війни Поляків і Турків з Русинами довели до нового розколу. Відтак вони так окремо розвивали ся, що лиш історичні студії відкрили їх колишну спільність. Витворили ся отже численні славянскі народи, з котрих найчистїйшу славянську кров задержали Українці і Поляки.

Із загальним розвитком склала ся також ріжна славянська література і народна поезія. Найвизначнїйшою зі славянських народних поезій є сербська. Зараз коло неї стоїть народна поезія Українців, котрий то нарід, принагідно зміни сьвітової мапи, пригадав собі свою колишню самостійність і стараєть ся відзискати її знова. Українці пережили тяжкі часи панованя Москалів, Поляків і Мадярів. Край переходив також зміне пановане сих трох держав, які також спричинили його подїл.

Як взагалї в цїлій славянській поезії, епопея* і пісня переважає також і в українській народній поезії. Обі визначають ся своєю оригінальностию і богатством. В них відбиваєть ся сьвідоцтво вдачі і звичаїв старовини. Хоч загрожена з усїх сторін і подоптана в Московщині, змогла ся таки устояти старинна народність українського народу. Оба народи жили строго відділені своєю мовою і уважали, щоби не змішати ся. Через се українська народність зістала охоронена від чужих впливів. Тому задержала ся також народна поезія. Старі пісні були для народу звеном, бо з ними нарід зжив ся, з ними переживав він свою долю; вони були властивим житєм народу. Неоцїнені скарби страчено через се, що народна пісня, жиюча виключно в народі, не встиснула ся до літератури, не мала на неї нїякого впливу і через се богато її затримало ся. Українську мову уважано за мародиєзухів; її уважано за маловартну, невиробленну. В публичнім житю, в церкві і літературі, панувала мова московська. Аж пізнїйше, у 18-тім столїтю, як почато робити досліди над історією України, почато видавати історичні і літературні твори в українській мові. І дарма, що авторів сих праць Москалї робили політичною підозрілими і яко народних провідників арештували і висилали на Сибір, сього руху індивідуальної України годі вже було здержати.

За найстарший епос України уважаєть ся „Слово о полку Ігоревім", який повстав у 12-тім столїтю. А що се є народна українська пісня, може послужити факт, що в ріжних формах є вона поширена і жиє в устах народу. Він, сей епос, говорить про одну щасливу війну, яка однак покінчила ся страшним пораженем. Князь попав у полон. Дальше в нїм описуєть ся смуток і тривогу, яка задалго по повстала. Вкінци однак князеви вдало ся втїкти і повернутись назад між свій нарід, який утїшив ся і зрадів. Пісня написана урочистою поетичною прозою.

Инші богаті сьвідоцтва української народної поезії задержали ся з 16-го і 17-го столїтя. Сей період політичної самостійности України з її могучою бувальщиною велїв забувати старі пісні про героїв, а творити нові. Також і сї пісні є спорадично визначні. Поширили ся вони в народі за помочию кобзарів переказів. Перший раз аж на початку 19-го столїтя, щоби зібрати сї пісні, видав Михайло Максимович їх першу збірку, а в 1834-тім році видано другу, ще богатшу, і заосмотрену історичними увагами. Головно Максимович запопадливо дбав про українську народну поезію. Він перевандрував цїлий край здовж і поперек, приглядав ся звичаям народу і всьо записував. Пізнїйше се робили инші, також з успіхом, і все повставали нові збірки пісень, які доте тепер виключно жили в устах народу. Викрито скарби пісень, які богатством краси змусили зачудувати ся кождого і сейчас притягнули всї змисли. Щирість і богатство сеї, доси незамітної народної поезії притягали до себе все ширші круги; творили ся товариства, а в половині 19-го столїтя досліди на поли української народної поезії були вже в половині усеї духової сили.

Лицарскі пісні оспівують найбільше дїла козацьких війн, сповіщають про війни з Татарами, Турками і Поляками, як також про терпіне українського народу під пануванем сих народів. Вони завдячують своє повстане періодови від 15-го до 18-го столїтя.

Численні, як у всїх народів, є історичні пісні, з яких знова визначають ся любовні.

Один з невсипущих збирачів і найлїпший знавець української народної поезії, Микола Костомарів, надав сїй поезії незвичайну характеристику. Після нього вона є неродзілною від природи, вона оживляє її, робить її чуснищею щастя і болю людської душі; трави, дерева і птиці, зьвірята, небесні сьвітла, ранок і вечір, горяч і сніг, — всьо дихає, думає, співчуває з чоловіком, всьо кличе його до себе чарівним голосом.

Українські пісні про героїв відзначають ся тим, що в них описуєть ся точно вчинок того героя і сам герой знайде в тій пісни свою особу. Герої і їх дїла з 16-го і 17-го столїтя остають до нині живими в піснях. Сї пісні по більшій части є навіяні смутком і болем. Є вони жалісливими нарікання на невдалі битви і програні війни.

Але як остала сї жиючою українська народна поезія і мова, так через столїтя остало ся в українськім народі могуче бажанє національної і державної самостійности.

Людмила Волошка.

РАНОК.

Заяснило вже на сході —
Почина вставати сонце
І промінем злототканим
Зазирає у віконце.

Тихо листечком тріпоче
Ліс, усипаний росою;
Серед хуг запашних
Вже косар стоїть з косою.

Зграя пташок легкокрилих
Повертаєть ся із гаю
І в блакітному просторі
Пісню ранкови співає.

Вітерець пробіг над ставом,
Сколихнув сумну тополю
І, пігнавши рясні филї,
Ген повів ся по полю.

(„Зоря").

*У Ґомера, епос — лицарска пісня, що оповідає про події, які обходять цїлий нарід; поема з героїв героїв.

Порозуміне.

(„Чернигівська Земська Газета", ч. 59. з 17. серпня 1917).

Ще місяць тому, в своїй статі в „Земській Газеті" — „Хто як розуміє", я доводив, що російські соціялістичні верстви не розуміють глибоко демократичного, ідейного українського руху і відносно його йдуть разом з буржуазією московською, нога в ногу.

Але страшенно швидко йдуть тепер події, — на політичну орієнтацію, на вироблене думки і навіть на зміну позиції потрібні і впливають не роки, не місяці.

Нове, творче жите величезними кроками дде наперед; тиждень, день, а інколи і годинна приносить щось несподіване, нове, відкидає старе, дає поправки. Стало ся се і в відношеню російської демократії до українського питаня. Факт згоди, мирного договору двох демократій — української, в особі Української Центральної Ради, і російської, в обличу соціялістичних міністрів тимчасового уряду (як відомо, кадети, — буржуазні елементи російського уряду в момент згоди залишили ряди його), сей факт, факт дуже радісний, сьвідчить, що попередні непорозуміня були лише нерозумнем російською демократією ваги і змісту справи, що у демократій, демократій справжних протилежностий нема.

Один трудовий нарід народови другому не є і не може бути ворогом. І справдїж. Як тільки трохи змогли, захтївши того, соціялістичні круги Росіян розібрати ся в тім, чого жиде й до чого стремить нарід трудовий — український, як у їх пресї залунали инші, цїлком протилежні тим, про котрі я писав в попередній статі, голоси — тойсамий „Труд", орґан соціялістів-революціонерів, про котрого неприхильну і навіть лайливу передовицю я й інформував, днів через три змістив нову, цїлком протилежного змісту, і в нїй витав Українців в їх справедливих домаганнях переведеня в житє тепер же підвалин автономного ладу. Другий орган тих же російських соц.-р-ів „Дѣло Народа", — вмістивши сперш ворожу до українства статю міністра Чернова, через кілька день, в ч. 80, змінив вже тон, дав дуже розумну і вже цїлком иншого характеру статю Брюловоі-Шаскольської, в котрій чудово доказуєть ся вся справедливість домагань української демократії і доводить ся се по пактам. „Если мы встанемъ на путь замѣны государственъ нации, то это только осложнитъ и безъ того трудное и сложное дѣло русской революціи, ибо централистическимъ путемъ не можетъ идти страна, въ которой „господствующая" нація обнимаетъ собою 47 процентовъ населенія. Тогда украинцы будутъ правы въ своемъ недовѣріи ко всей русской демократіи" — читаємо ми в названій статі. На честь „Дѣла Народа", се писало ся в нїм ще до згоди офіцїяльної двох демократій. Тепер же після неї, не тільки „Труд" та „Дѣло Народа", тепер всї, майже без виїмку, часописи соціялістичні витають український нарід, уважають справедливими його домаганя, витають згоду київську, радїють їй. І навіть відвічно ворожий, тенденційно ворожий нам орган „Кіевская Мысль" і та скінчила цькувати українство і вмить змінивши фронт (що там за таємні мисли і думки тої „Мысли" — ми не знаємо), також „радїє" і „витає".

Безперечно сила змін приємних за сей місяць. Зміна позиції демократичної російської преси, прихильне відношене до української справи рад салдатських та робітничих депутатів (згадайте постанови Всеросійського Зїзду сих рад, постанову Полтавської Ради і инші), порозуміне Української Центральної Ради з національними меньшостями, нарешті, як апотеоза, як спокійний, лагідний акорд, що закінчує довгу, часто бурну, неспокійну медьодію, — згода уряду центрального з Центральною Радою. — Всї сї яскраві факти — є фактами величезної ваги. Останний же, — згода повна між урядом і Радою, до того-ж є й факт безумовно історичний. А пригадати хоч би й те, що при кінци мая, ще коли делеґація українська їздила до Петрограду і вимагала від уряду навіть меньше від того, що Україні тепер дано, уряд тимчасовий не визнав Центральної Ради „правомочним органом" і вважав выразителем чаяний українського народа" і у всїх головних домаганях делеґації тій відмовив.

Отже тепер викинені другим з колеса. Нема мотивів для непорозуміня демократій. Російська визнала факт істнованя, всї домаганя і права нашої, — нацїї, в свою чергу, побачила, що мала в російській не ворога, а лише не зумівшого добре в справі розібратись, кардинально помилявшого сї і чесно помилку свою виправившого прихильника.

На радість нашу і на нерадість кругів буржуазійних у сім бачимо зайвий доказ братерства демократій, спільности їх ідеалів, бачимо, що вона є єдиний творчий трудовий нарід, єдиний і могутний.

Ще одного факту не можу тут я обминути.

Розвязане конфлїкту сприяло і розвязаню другої дуже серйозної справи. В звязку з ним цїлком виявили своє справжнє обличе щиро буржуазійні елементи тимчасового уряду, добродії кадети. Вільний і величний подих двох демократій випотовхнув їх на авансцену, наперед, і ті, хто так довго гальмував всю справу, хто кружійствував і за кулїсами сварив соціялістичні верстви двох народів, напевне не мати-чуть сили надалї провадити з тим же успіхом політику свою. Цїлком ясна тепер фізіономія кадетів і невнестности надалї, можна сказати, що не получимо ми нї в якій справі зедняних голосів товаришів соціялістів і добродїїв панів кадетів, демократії справжної і істинно централїстично-імперіялістичної буржуазії.

Так отже тепер є всї підвалини для спільної роботи народів; нарід український простягує руку російському і всім тим, що заселюють Україну. Вся наша праця мусить іти тепер на те, аби зміцнити, поглибшити сї підвалини. Вся наша праця мусить іти на те, щоби разом і спільно всїм творити нове житє. Богато камінців лежить на нашім шляху. Дизорґанізація продовольча (харчова), темні сили, ріжні ексцеси та анархічні виступи — все се камінї великі. Але коли скинений такий великий камінь, як нерозуміне одною демократією другої, я вірю, я не можу не вірити в те, що й всї останні хутко злетять зі шляху, і пійдуть Українці на вся федеративна Росія без перешкод по дорозї чистїй широкого, щасливого, вільного житя.

Микола Шраг.

P. S. Після того, як була надрукована ся статя, мені довело ся бути в Києві на засїданях Комітету Центральної Укр. Ради, вже доповненої представниками меньшостий народів російського, польського та еврейського, і виявило ся, що представники їх, представники демократій, увійшовши в склад Комітету Укр. Центр. Ради, не тільки не ставлять ся до неї тепер ворожо, а навпаки, після кількох днів спільної праці, коли побачили, як робить і чого хоче демократія українська, вибрали разом з останними поцний Генеральний Секретаріят Українській (в нього між иншими війшли — один Росіянин с. р. Зарубін і один Еврей Бундовець Рафес), вироблено разом з Українцями статут Генер. Секретаріяту і, нарешті, в гарячих промовах виявили, що вони раніїше помилялись, а тепер бачать, що Україна не тільки не буде краєм національної ворожнечі, а навпаки стане прикладом для всїх країв і всїх народів, як треба те національне питане розвязувати і що факт згоди національностий на Україні є першим з тих, що приведуть нас до великого інтернаціоналу.

М. Шраг.

З кождій українській хаті воєнна находить чесність „Свобода".

До Впов. Передплатників і Читачів „Свободи".

Ми одержали богато листів зі скаргами від членів У. Н. Союза і передплатників „Свободи", що часопись не приходить їм реґулярно. Тому на сїм місци ми заявляємо, що причина сього не лежить по нашій стороні. Ми висилаємо часопись кождому, чи він член У. Н. Союза чи передплатник „Свободи". Вівтрікове число висилаємо в понедїлок вечером, четвергове — в середу вечером, а субатнїше — в лятницю вечером. І для всїх часописи висилаємо на почту разом.

Ми віримо, що доручуване нашої часописи спізняєть ся, бо ми самі про се переконали ся. Але передплатники і читачі „Свободи" повинні знати, що не лише „Свобода", але й инші газети спізняють ся. Деякі, навіть анґлійскі, денні часописи приходять до нас разом з цїлого тижня.

Се треба пояснити хиба великим навалом праці на почті. Звісно, що правительство віддало тепер почті всю кореспонденцію: всїх міністерств, всїх адміністрацій. Дальше, великий навал військових квестіонарів і т. п. То всьо потребує на почті часу, щоби переглянути. А кореспонденція правительства мусить бути найперше полагоджена, так, що кореспонденція приватних осіб оставляєть ся на другім місци, а всї ґазети аж на кінци. Крім того тепер зменьшено число поїздів, які перевозять пасажирів і почту; величезну більшість поїздів призначено для перевозу угля, поживи, зелїза, амуніції і т. п.

Отже опізнене доручуваня газети не є нашою виною, а про се може послужити факт, що Ню Йорк від Джерзи Сіти є віддалений всього о 15 мінут їзди кінним возом (яким переносять почту), а „Свобода" і инші ґазети спізняють ся там о 3 або 4 дні. Ми приміром вишлемо „Свободу" в понедїлок вечером, а до Ню Йорку вона зайде деколи аж в четвер вечером. У виїмкових случаях (приміром сьвята і т. п.) опізненя з нашої сторони ми наперед повідомляємо в „Свободі". Длятого ми просимо всїх бути трохи терпеливими; може сю перешкоду з часом усунеть ся.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

Повідомлене.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄТЬ СЯ ВСЇХ ІНТЕРЕСОВАНИХ, ЩО В МІСЯЦЯХ: СІЧНИ, ЛЮТИМ І МАРТІ, БУДЕ ПРИНИМАТИ СЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Успішні ліки
ДОМАШНІ.

Кашель і перестуджене
є на деннім порядку. Щоби сему запобігти і надіймуть від сеї недуги, уживайте **Северів Бальзам на легкі.** (Severa's Balsam for Lungs), який є помічний від кашлю і хрипця. Ціна 25 і 50 цент.

Женщини і дївчата
дуже часто підпадають ріжній невідомій хоробі, від якої стають недужими в кождодневній праці і зачинають самі себе до дальшого житя. В такім случаю є помічний правдивий приятель терпячих женщин **Северів Реґулятор** (Severa's Regulator). Ціна $1.25.

Масть на рани
яка по ужитю скоро гоїть і лїчить рани як і ранторіти, опарени, попечена, скалїчена є конечно потрібна в кождім домі. Пишайте за **Северову гоючу масть** (Severa's Healing Ointment), яка є дуже добре відома зі свого гоєня. Ціна 25 цент.

Виполокуване уст,
горла і рана, виникане зуби, ревен, болячого і закатаренного горла і носа є дуже помічний **Северів Антисептик** (Severa's Antiseptic), який дасть приємний запах у відхиханю і в устах. Ціна 35 цент.

Затверджене жолудка
принесеть часто за собою запорот голови, жолтяницю і докучливости печінки. Щоби запобігти сему, уживайте **Северові Пігулки на печінку** (Severa's Liver Pills). Ціна 25 цент.

Надзвичайний лінімент
або так званий олій до натирани слабих частий тїла, як від ревматизму, нервальгії і т. п., є дуже помічний по ужитю **Северів Готарський Олій** (Severa's Gothard Oil). Ціна 30 і 60 цент.

Біль в крижах
повстає від слабих нирок і печінки. Проте треба дуже бути осторожним і зараз ужити **Северове лікарство на нирки і печінку** (Severa's Kidney and Liver Remedy), щоби запобігти тій хоробі в дальшім розвиваню ся від якої повстає жолтяниця, великі кислоти в жолудку і обгаджене в мочеви. Ціна 75 і $1.25.

Добрий апетит
додає охоти до праці і приносить спокійність. Проте поправте свій апетит їди і позбудьте ся всяких затверджень і нестравностий. Уживайте **Северову жолудкову Гоpач** (Severa's Stomach Bitters), яка є також помічна старим і немічним людям. Ціна 75 цент. і $1.50.

Біль голови
потребує скорої помочи, як і нервальгії слабости. Проте треба скоро ужити **Северові Оптаґон на Біль Голови і Нервальгію** (Severa's Wafers for Headache and Neuralgia) які суть помічні по ужитю 12 в коробці. Ціна 25 центів.

Нечиста кров
є причиною ріжних недоль, хороб, нарадів, ран, а щоб їх позбутись і щоб була чиста кров, треба ужити **Северів чиститель крови** (Severa's Blood Purifier) який є дуже добрий і скорий лїкарь. Ціна $1.25.

Слабі нерви
спричиняють нервовість, безсонність, істерію, обсесиєнє, нервовий і загалї ослаблене. Щоби бути сильним і здоровим, треба ужити **Северів Нервотон** (Severa's Nervotone) а ви Вам поможе. Є це дуже добрий лїк на слабі нерви. Ціна $1.25.

Лїчиче мило
повинно знаходитись в кождім домі, щоби мати все під рукою при купели неповзлят і дорослих, при голеню ся; батька, матери і зрештою нитки і замазане ран. **Северове Лїчиче Мило на шкіру** (Severa's Medicated Skin Soap) дуже відповідне. Ціна 25 цент.

Свербячі викиди
бувають від висипи, корости, сонних течей, лїтних висипів, від укушеня заразливої, ядовитої, комахи, тоновлю уколеня і запалїнь. Відповідним лїком на се є **Северова Масть на Шкірні хороби** (Severa's Skin Ointment) яка помагає по держіня пагноєнь. Ціна 50 цент.

Нестравність
робить чоловіка слабим, а причиняє затвердженя і трудности. **Северів Бальзам Житя** (Severa's Balsam of Life) помагає позбутись тої хороби. Робить сильним і чутливим і регулює рідність печінки при праці. Ціна 85 цент.

Пишіть по цїнник Северових ліків, який висилаємо даром. Купуйте Северові ліки всюди в аптиках. Де їх ще нема на складі, звертайтесь впрост до нас. Жадайте всюди по аптиках. Жадайте лише Северові ліки. Стережіть ся підроблених ліків.

Северів український календар на 1918 рік вже готовий.

Жадайте його в аптиках, або пишіть до нас. Дістаєте даром.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids.

Головний Уряд Українського Народного Союза

SUPREME OFFICERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASS'N.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
КОНСТАНТИН КИРЧІВ,
68 Greene St., Jersey City, N. J.

ГОЛОВНА МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
МАРІЯ ВІЛИК,
5020 W. 32nd St., Cicero, Ill.

ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
АНДРЕЙ СТЕФАНОВИЧ,
236 Park Road, Ambridge, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРДОВИЙ СЕКРЕТАР:
МИХАЙЛО УГОРЧАК,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ СЕКРЕТАР:
СЕМЕН ЯЛИНОВСЬКИЙ,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
ВАСИЛЬ ЛЕВчИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
ОСИП СТЕТКЕВИЧ,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
АНДРІЙ САВКА,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ДМИТРО КАПИТУЛА,
Box 565, McAdoo, Pa.
МИКОЛАЙ ГОСОЛОВИЧ,
1950 Bristol St., Nicetown, Philadelphia, Pa.
ОЛЕКСА ТРАЧ,
130 Tilghman St., Allentown, Pa.

РАДНІ:
ВАСИЛЬ ГРИШКО,
430 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
РОМАН СЛОБОДЯН,
813 No. 8th St., Philadelphia, Pa.
МИХАЙЛО ПЕТРИВСЬКИЙ,
1500 So. Third St., St. Louis, Mo.
ОМЕЛЯН РЕКРУТ,
18 Bishop St., Providence, R. I.
ГРИГОРІЙ КРИВОШЕЯ,
1628 W. Superior St., Chicago, Ill.
ІВАН ПЕЛЕНСЬКИЙ,
2227 Salmon St., Philadelphia, Pa.
АННА ДОРУНДА,
404 Fourth St., Taylor, Pa.
МЕЛАНІЯ КРАВЧИШИН,
1396 Newport Ave., Northampton, Pa.

Головна Канцелярія У. Н. Союза находить ся під числом 83 Grand St., (у відділі дому) Jersey City, N. J.
Telephone 498 Montgomery.

ДОПИСИ.

3 GARY, IND.

Перебрав мірку.

В „Народній Волї" ч. 2 (з четверга, 3. січня 1918 р.) на 5-тій сторонї, в рубрицї „Дописи" під заголовком „Що люде думають про Народну Волю", якийсь соціялістичний анальфабет, Василь Мельничук з Буковини, написав чи підписав дуже мудру і правдомовну річ... Він десь винюхав, що є на сьвітї такі газети, до яких можна писати хочь би і найгірші брехнї та клевети. Пан Мельничук удав ся до млина „Народної Волї", насипав на кіш і почав молоти...

„Газета „Народна Воля" — мене буковинський „поступовець" — є для мене найцікавійшою і поучаючою газетою, тому без неї я не обійду ся нїколи, хиба би стала на иншу дорогу".

Можливо, що „Народна Воля" є для п. Мельничука найцікавійшою газетою, я й не переч, а поучаючою також, бо видно, як учений Мельничук з ученої газети „Народної Волї" вивчив ся і написав учену шість-цалеву нопись в ученій „Народній Волї".

Далї п. Мельничук прирікає, що без тої „найцікавійшої" і „поучаючої" газети не обійдеть ся; але за одним замахом грозить, що як „Народна Воля" зверне на иншу дорогу, то тодї він мусить без неї обійти ся. Отже я грішний раб Божий прошу Господа і панів редакторів „Народної Волї", щоби „Народна Воля" не звертала ся на инші дороги, бо як зверне, то відкине п. Мельничук буде черпати свою науку і-де буде дописувати свої шість-цалеві поучаючі дописи?...

Далї п. Мельничук пише: „Я не знаю, щоби то було з нами, як би не було „Народної Волї" тут в Америцї".

Пане Мельничук! Коли Ви сього не знаєте, то не беріть ся про щось подібного писати. А тепер Вам, п. Мельничук, скажу, що би то було, як би „Народної Волї" не було в Америцї. Отже: не було би нинї таких міжусобиць, не було би між нами, американськими Українцями, братовбийної боротьби, не було би нїяких доносів анї донощиків і кирпичників, не було би два Союзи, а був би лиш один сильний У. Н. Союз. На тім був би український нарід більше скористав, ніж Ви, п. Мельничук, на науцї з „Народної Волї".

В иншім місци п. Мельничук каже: „Одно знаю, що ми би правди не мали почути нї від якої газети. А як би читали фальшиву гилу „Свободу" та ліквідиторську „Америку", то знали би ми лише то, що треба бути покірним, терпеливим", і т. д.

Здаєть ся, що як п. Мельничук писав висше наведені слова, то мусів перед тим ликнути собі здорово правдивого пчільного, пахучого меду, який дістав з „Народної Волї" в заміну за свою шість-цалеву дописі і передплату. Бо чейже „Народна Воля" слова додержує і що обіцяє, то і дає своїм дописувателям і передплатникам. Отже п. Мельничук як закоштував „правдивого, пчільного, пахучого" (може і три фунти нараз), то не хоче бути покірним, як „Свобода" і „Америка" учить. Він має охоту починати газетярську революцію, бо почув в собі силу, як той Іван з мукою, котрий ликнув собі Буй-тур.

Пане Мельничук! Я не хочу довго розводити ся над Вашою клеветою, бо шкода часу і місця в нашій цінній „Свободї". але Вам раджу: на будуче як будете що писати, а може й готове підписувати, то не вживайте передтим „пчільного"; а тодї і „Свобода" не буде Вам представляти ся фальшиву анї гилою, бо звісно, що вона такою не є. Тодї Ви будете знати, як яку часопись оцінити: що в нїй є доброго, а що злого, і як зло направити.

Тож позір, п. Мельничук! Майте мірку!

Андрій Цебак.

Надія Кибальчич.

Ярина.

Ярина не могла спати. Їй хотїло ся схопитись і тікати не знати куди, аби далї від своїх, від своєї хати, від свого села.

У вікна заглядала місячна ніч, біла та чиста. Садки, що давно вже почали жовкнути та осипати ся, здавали ся тепер густолистими, наче весною; тільки з гнибкого неба та від далеких зірок віяло осінним холодом.

Ярина підвелась і, дивлючись у вікно, стала прислухуватись, та навколо було тихо і непорушно.

Вона почала згадувати те, що стало ся з вечера, і її обхопив огнд. Тепер їй все було ненависне — і рідні, і чужі, вона сама, і цілий сьвіт!...

Завжди мовчазна, завжди похмура, завжди готова задля самолюбства від усього відмовити ся і на все пійти, вона сама вчора такого накоїла, що гидко й соромно згадати.

Вона була богатого роду, тільки дуже негарна й недоуга. Через те, що за нею було велике віно, її богато сватало, та вона не хотїла їти заміж, бо бояла ся, що доведеть ся зазнати глуму й докорів, що погана й слабосильна.

Однак не хотїло ся й старою дївкою вік вікувати.

Пійшла вона за негарного, не молодого і бідного парубка, думаючи, що йому нїчим буде докоряти, — сам такий, як вона, та ще й убогий. Тільки вона не знала, яка у нього вдача.

Він був ледачий і любив гуляти. Як узив жінку, та ще й богату, то покинув усю роботу і пустив ся гуляти. Де тільки зібрали ся гуляки, там був і він.

Ярині було тяжко робити зі двох, а ще тяжше, що чоловік зневажає, свекруха дорікає, і люди дратують.

— Як би жінка була гарна привітненька, та веселенька щоб і засьміяла ся і заспівала то не тікав би з дому, — до пікала свекруха.

А люди розказували, де і як і з ким він є та грає в карти і завжди при тім, спочувають додавали, що де-далї, то все гірше буде...

На свою біду Ярина вийшла дуже ревнивою і як Павло стал тікати від неї, то з нелюба стал любити. Коли сусїди те примітили, то не було їм красшо розмови, як дратувати її: то бачили його з Степанидою у березї, то з Ганною біля клубу, то він ходить до Марти, то до Секлети. Ярина мовчала тільки бледла і як трусила ся, від гніву то одчаю.

Проте, вказуючи то на одну то на другу, то на десяту, робили так, що власне нї до одної Ярина не могла ревнувати бо ті супротивниці мінялн ся занадто швидко. Опріч того вона не мала нїяких доказів що Павло її зраджує, бо справді Павло нї з ким і не кохав ся

Тільки останними часами всї сусїди разом уперто вказували на недалеку хату, де жив товариш Павловий, ще нежонатий. У того була мати, котру всї на селї звали — „вдова Степанида". Їй було вже літ сонок, та була вона ще дуже стара, білолиця, чорнобрива з сїрими, блискучими, зваблиними очима. Руки в неї були білі та нїжні; одягала ся вона завжди дуже чепурно та гарно, мов у сьвято.

У неї було за що купувати вбранє: за свій вік вона мала богато коханців і всї вони ділили ся з нею своїми достатками. З коханців останного чоловік був один молодий парубок, що умер від сухіт, відписавши Степанидї свої гроші, кількасот карбованців.

Степанида була дуже розумна жінка, привітна, весела, коли треба, — поважна, коли треба. Павло справдї учащав то її хати; там трохи не що дня збирала ся компанїя, пити та гуляти. Властиво, значили Степаниду, не можна було думати, щоби вона схотїла принаджувати Павла; однак Ярина не думала, що її чоловік такий вже зовсїм нецікавий нї для кого.

Мовчав рік страшної муки. Людський поговір вже більше нї на кого не вказував, як тільки на саму Степаниду, а Павла дома так як і не бачили.

Вчора вечер, коли Ярина вийшла за ворота на улицю, там на колодках зібрало ся чимало людий; був і Павло, була й Степанида. Всї тільки й робили, що натякали на сю пару. Ярина стояла мов скаменїла; та бояла ся вона й пійти геть, щоб люди не стали сьміяти ся, як вона розсердить ся й пійде. Степанида поводила ся, як завжди, дуже повздержно, тільки всїм давала знати, що вона красша від Ярини, розумнїйша та принадливша. Далї вона стала вторгнїла і зачепила Павла злегенька, зовсїм нїби знайнацька, — та так мило, так принадно, що роздратована Ярина забула все на сьвітї.

Зірвала ся така лайка, яка нїколи й не снила ся Ярині. Степанида-ж мала такий безвинний ображений вигляд, на очах сльози, з уст не вирвало ся нї одного поганого слова.

Всї сусїди позбігали ся слухати, наче дома вони нїколи не чули лайки, — і всї сьміяли ся з Ярини.

Отож серед безсонної ночи Ярина схопила ся, в півтемряві знайшла сїрники, вирвала шматок старої сорочки і, добувши з печи ще не зовсїм пригаслого жару, завязала його в полотно.

Потім тихенько вийшла з хати і несьвідомо крючочись попід тином, куди не сягало місячне сяєво, попрямувала до Степанидиної хати. Ярина виразно уявляла собі, як у тій хатї хорошо: стіни рівнесенькі, білі, скрізь шматки шпалерів, у кутку богато образів, над ними розкішно вишиті рушники, лямпадка велика, червона. У другому кутку велика скриня, накрита квітчастим килимом, вздовж стїн лубові лави, стіл застелений білим обрусом. За сволоком та за образами богато всякого сухого зіля та квіток, жовтих твардинів, синїх васильків та сокирок, жовтогорячого крокосу.

Такий запах у тій хатї! Там завжди цїлий день сонце; навіть у похмурі днї там якось світлїйше нїж по других хатах... І хазяйка там завжди весела та чепурна; як увійде, наче сонце зійде...

Ох, якою хорошою, принадною, переможною та глузливою здавала ся Ярині Степанида!

Пекуча ревність як огонь обпекла Ярину. Вона наважилась підійшла до Степанидиної хати, стала на приспу і застрелила ганчірку з углем та сїрниками у стріху.

Се якось відразу заспокоїло її. Вона, вже не ховаючись попід тином, вернула ся до дому лягла.

Через кілька хвилин вона чує дуже замислилась, чи задріма, коли несподївано почула крик і, розплющивши очи, добачила, що вся хата осяяна полумінєм. Вона кинулась до вікна. Десь близенько — здавало ся зразу нїби біля самого вікна — вибивало ся рівно в гору червоне неблискуче полумя. Се було Ярині так несподївано, що вона з криком вибігла на город.

Звідусїль збирали ся людинїки тужили та плакали. Ярина побачила Степаниду, що з одній сорочцї та спідницї, нерушимо стояла серед подвіря. Ярині стало страшно сеї хорошої жінки, такої безпомічної ту мить. Ховаючись, Ярина стала під комірою, не відводячи очий від Степаниди. Потім глянула на хату. Вся стріха вже була в огни і полумя підіймало ся все висше та висше, робило ся все блискучїше та рухливїше.

Люди метушили ся, щось кудись тягли; жінки вибігали на дорогу і одноманїтно, з одчаєм, гукали:

— Ратуйте! Ратуйте!...

Тільки одна Ярина не рушила ся з місця...

THE NEW RIVER COMPANY

Оферує 15 копальнями в окольних Ню Ріверу, більшість з них находить ся при двох дорогах зелїзничих, які дають добру доставу вугля в тамсамих і роботу на кождий день. Добрі школи, церкви і т. п. Тут є на продаж меншальні доми для робітників на легні оплати. Задля тревалої роботи, добрі майнери заробляють від $100.00 до $125.00 на місяць два тижні. Можно дістати тут роботу вільких майнерів. Годоситись можуть лише добрі робітники. Коли ви сами зацікавлені пишіть або годосить ся у Вашій мові до

MR. T. ANDERSON, McDONALD, W. VA.

НЮ ЙОРК, Н. И.
Позір! Українцї! Позір!
ТОВ. „БОГОРОДЧАНИ" В НЮ ЙОРКУ, відділ 233 У. Н. Союза
трактує
в суботу, дня 12. січня 1918 р.
о годинї 6.30 вечером
B LIBERTE HALL,
255 Houston St., New York, N. Y.
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
МУЗИКА ДОВІРНА.
Вступ 25 цнт., від особи.
Шановна Громадо! По трудах праці підіди ся на спільну забаву в першу суботу по постї, в Наєсерну Малахи, на закінчене старого року. Кождий Українець і Українка, як також кожде українське товариство повинно взяти участь в цїй забавї, тому що часть чистого доходу призначена на народні цїли. На бали будуть крім ташпи також ріжні вишговарські забави. На бали будемо приймати в члени товариства—охочих вступити, за половину вступного.
Прийдіть а певно не пожалуєте,
За добру забаву ручить
3-5 КОМІТЕТ.

ДОБРЕ ДЛЯ ВСІХ.
На жолудкові недуги терплять всї верстви і кляси людий. Мужчина чи женщїна, молодий чи старий, кождий може занедужати на нестравність. Але на щастє є лїк, котрий в многих случаях оказав ся знаменитим средством проти жолудкових недуг, а тим лїком є правдиве Лїчиче Гірке Вино, яке виробляє Michael Bosak Co., Scranton, Pa. Цїна $1.00 за фляшку, а уживати його належить при їдженю. Се вино є добре для всїх, в кого жолудок не в порядку. Його можна получати проти бракови апетиту, вітрів, колык, болїв в середині і т. д.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї жінки АННИ НАУЧУК, зам. ВАЛАРУК. Походить з села Підвисоки, пов. Снятин. Перед кількома роками перебувала в Мул Джав, Саск., Канада. Хто об о цїй знав або вона сама, зволить ласкаво зголосити ся адресу: 4-6
WASYL WAKARUK, c/o Candy Store, 172 Henderson St., Jersey City, N. J.

Пошукую свого шваґра МИХАЙЛА РІЗУНА з села Замістя, пов. Вашківці, Буковина. Перед 2 роками перебував в Сміт, Айдаго. Хто о нїм знав або він сам, зволить зголосити: 3-5
GEORGE LUKESKY,
1612—5th Ave, W. City,
Vancouver, B. C., Canada.

Пошукую свого брата ІВАНА ЮНИЧА з села Добрівлянп, пов. Заліщики. Хто об о нїм знав або він сам, зволить зголосити ся на адресу: 3-5
HARRY MONYCH,
Edmont Camp, Melstrand, Mich.

Пошукую свого кравця ВАСИЛЯ ШЕРЕМЕТИ, з Стиця Великого; пов. Сокаль, Галичина, котрий виїхав перед 3-ма місяцями з Детройт, Міш. Хто об о цїм знав або він сам, подай зголосить ся на адресу: 3-5
PETER MAIK,
22 Berris Ave., Hamtramck, Mich.

А. Т. БІЛИНСЬКИЙ.
Продасмо реальности, асекурусмо, поплодужуємо нотаріяльні справи, відшукуємо залежні рахунки, перепроваджуємо правні документи. Говоримо по українськи, російськи, польськи, словацки, чеськи, німецки і італїйськи. Адреса поменканя:
1111 Branch Ave., office: 313 Schofield Bldg., Cleveland, O. 149806

ЗНАМЕНИТІ І СМАЧНІ
ПЕЧИВА І КЕКСИ
НА СЬВЯТА
по дуже низьких цїнах в знаній всїм пекарнї 3-6
GEORGE MUNDURFF & SON,
142 First Ave., New York City.

ДАРОМ виклено 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОГИ ріжних річий: нї годинники, біжутерію, портсеґи, музичних інструментів, рекордів, бритов, сестрів, шапок, капелюхів много других всяких річий. Також посїдаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, молїтв і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40
AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

НОВІ ОБРАЗЦІ
правдиві фотографічні репродукції в житї
ГАРНИХ ЖЕНЩИН
кождого полоу, кольоровані відповідно до природи. Висилаємо в звичайних, ближчимі цїнах на ціну 50 ц. ориґінал, тримім або мой-ордером.
OWENS PUB. CO.,
231 W. 129th St., New York, N.Y.

DR. BUKKE'S MEDICAL INSTITUTE
107 E. 58th Street, New York, N. Y.
Між 1st Ave. і Ave. A.
Лїчить своїми лїками. Мужчин, женщин і дїтий. Лїчить ревматизм, недуги жолудка, легких, нирок і других. Ви виграєте тут. Лїчить з великим успіхом. Дачку, ревматизм, рак, лишай і всї стара хвороби. Дїти приводьте. Ми оторечні від 9. рано до 8. вечером, як також в недїлї і сьвята. Хто не може прийти нехай пише до мене.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В У. ДІЯХ
ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ
Се вистава надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібне всего 8 мужчин і 7 женщин. — Цїна за примірник 30 цнт., за 15 примірників $3.36.
Замовляти і гроші посилайте до:
„СВОБОДА"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. И.
Позір! Українцї! Позір!
ТОВ. „БОГОРОДЧАНИ" В НЮ ЙОРКУ, відділ 233 У. Н. Союза
трактує
в суботу, дня 12. січня 1918 р.
о годинї 6.30 вечером
B LIBERTE HALL,
255 Houston St., New York, N. Y.
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
МУЗИКА ДОВІРНА.
Вступ 25 цнт., від особи.
Шановна Громадо! По трудах праці підіди ся на спільну забаву в першу суботу по постї, в Наєсерну Малахи, на закінчене старого року. Кождий Українець і Українка, як також кожде українське товариство повинно взяти участь в цїй забавї, тому що часть чистого доходу призначена на народні цїли. На бали будуть крім ташпи також ріжні вишговарські забави. На бали будемо приймати в члени товариства—охочих вступити, за половину вступного.
Прийдіть а певно не пожалуєте,
За добру забаву ручить
3-5 КОМІТЕТ.

СЕНЗАЦИЙНА НОВИНА!
НОВІСТЬ! НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!
„На відпуст до Києва"
комедія в 3-ох діях
написав
П. А. Стеценко
відограть ся вперший раз
ДНЯ 17. ЛЮТОГО 1918 Р.
в Арлінґтон гали,
19-23 Е. 8. ул., Ню Йорк, Н. И.
Цїлу програму подасть ся пізнїйше.
Книжка „На відпуст до Києва" вкоротцї має вийти з друку. Голосить на адресу книгарні тов. „Просьвіта". 4-5
UKRAINIAN BOOK STORE,
46 B. 7th St., New York, N. Y.

Недужі мущини і женщини
ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!
З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРЯ СПЕЦІЯЛІСТА.
ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ Я МОЖНА НАЙТИ.
І вертайте правдо дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR
Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а в вечерами від 6. до 8-мої.
В недїлї від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДНИМ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли віддасте ся його опіцї. Докладні ОГЛЯДНИМИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Ваш терпінє і уступ всякої неплешности.
Довгі літа практики. Найновійші удїлнїші методи, медичні і електричні апарати. Повсюдне уладженє. Все тут як найлїпше для недужих людий.
Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через посїщене вистусовані найновійших научних метод.
Коли Ви не могли найти доси пізнїи у Ваших терпінях і чуєтесь ажвірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при примінєню найновійших метод у лїченю.
ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ
на ослаблене нервів, болї в кривах, втрату памяти, биттє серця, слабість нирок, задужність, приголомшенє, болї голови, дроші, принади, ослаблене членів тїла; болями, скірні висипки, катар, пече боль, болї жолудка і в кривах, болї горла, гораче, нервіз, ревматичні болї, пропи? Сї як другі недуги є першою пропозиєю яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.
У лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини уменшать Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я поможу Вам в скорім часї. Я віду сам приїзду недуги а II симптоми зотримуть скоро. Лїчить, що порада є зовсїм безплатна. — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лікарської. Зволїнє є небезпечне. 77-80—
Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

ЗНЕВІРЕНІ І ЗНЕОХОЧЕНІ
НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ
котрі терплять на якубудь слабість, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без нїякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нїчого. Цїлкорита фізична ексамінація при примінєню X-Ray апарату відкриє Ваш дїйсний стан і слабість.
Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита уневнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часї. Я віду саму причину стану недуги а одним сейчас знимаєть.
Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через посїщене найновійших научних метод.
Коли Ви не могли найти доси пізнїи у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при примінєню найновійших метод у лїченю.
Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.
Прийдіть ще нинї. Я рядо розмовю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїченє хронїчних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть деяки часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—
Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.
DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York
В недїлї і сьвята від 10. до 2. попол.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.
Доктор Васерман, ЯКИЙ ЛЇЧИТЬ УСПІШНО ХОРОБИ ЖОЛУДКА, ЛЕГКИХ, СЕРЦЯ, УТРОБИ І НЕРОК, РЕВМАТИЗМ І ВСЇ НЕДУГИ КРОВИ І СКІРНІ ВИЛЇЧИТЬ В ЯК НАЙКОРОТШИМ ЧАСЇ ТАК, ЩО НЕ ПОТРЕБУЄТЕ ПЕРЕРИВАТИ СВОЄЇ РОБОТИ.
Його офіс має нову машинарію до бадани і лїчення недуги. Він тут, уживає X-RAY машини для необхідних для лїченя. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи нї, позаяк неважічної недуги він не береть лїчити. 106—
Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.
Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 2. пол. Голосіть ся особисто, бо почтом не лїчу. Можете говорити по українськи.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Знамените предложенє.
Доктор Сльон, звісний Х-Рей спеціяліст пбручає свою лїкарську услугу кождій недужій людині, дипо тому, щоби всї ті, котрі були лїчені безуспішно і видали богато гроший на других лїкарів без осягненя успіху, могли покористувати сим знаменитим предложенєм.
НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛЇЧЕНЄ.
В моїм офісї находять ся всї конечні модерні, наукові приклади для доказового проводу. Лїчить всїх застарілих недуг. Мої видавлення є лїчити кожду недугу людину, а одна візита уневнить Вас о сім. Це ціль: як Ваш лїкар покине Вас є нїмо Вас до мене, а зголосіть ся сами.
СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.
Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірєм і хочу, щоби Ви відвідали мене і розказали свої клопоти у своїй власній мові. Памятайте, що я не є звичайним лїкарем, але я є спеціяліст з довголїтною практикою в лїченю таких недуг як Ваша, недуги яку другі покинули лїчити. Чим довше Ви були хорі і чим такшою є Ваша недуга, тим більше я її люблю. Я радо б так робити, як і другі, одним не можу. Я не хочу чи одного поета з такою запрацованих Ваших гроший, коли я не докажу Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої праці а спосіб-могу лїчени є приємний, без жадних болїв; він рішить ся від всїх других. Я маю пишнїйші машини для лїченя кождої недуги, які Вас певно вилїчують. Коли Ви зголоситесь, то я найшу. Ваші особисто, а цїна, щоби вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї. Моє докладне розслїдженє при помочи Х-Рей, вкаже Вашу лїйску недугу, коли другі її не відгадали. Прийдіть до мене і розслїдитесь. Не зволїйте, але прийдіть сейчас. Ви будете ласкаві прийти пізнїйше, то чому-ж не не тепер?
ПОРАДА І ПРИНЯТЄ ДАРОМ. 119—
Говорить ся Вашою мовою. **PROF. DOCTOR SLOAN** Напротив Ратушам Бурс
408 SECOND AVE., PITTSBURGH, PA.
Години приняти: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер., а недїлї від 9.30 рано до 1-ої пізнїйше.

Сими днями вийшла з друку книжочка про

Митрополита
АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Ціна 25 центів.

ВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА УКР. СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Сю книжку можна купити у „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Я, Іван Середницький, повідомляю всіх наших Українців, що мій синї був у шпитали 16-місяців на ногу і лікарі не могли його вилічити. Новонайдена масть

"SALVA"

Юрка Сагана потрафила вигоїти в протягу одного тижня. Ся масть гоїть скорофулі, подряпе, потовщене, нижди і всі прочі рани. Замовляю прошу слати на адресу: 154-12

JURKO SAGAN,
414 Queen St., Wilmington, Del.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ МОЛОДУЩОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШЕТЬ ЛИСТ І ОПИШЕТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ, ЗАЛУЧТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 139—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 2-ої полудня.

Телефон: Stuyvesant 4493

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ

регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда пачка має напись з MIDY

Уникайте підробів.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одиноким спеціялїст недуг мужеских в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнїйший і заслугуючий на довіре спеціялїст недуг мужеских, котрий у своє житє і довголїтну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ.

II. поверх, фронт. 76-80

644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятницї від 9. рано до 8. веч. В неділї від 10. до 2.

ЗВІСНИЙ
DR. GREY
СПЕЦІЯЛІСТ.
ЙОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., New York City,
близько Union Square.

Коли терпите на нирки або міхур, болї крижий, голову або грудн, кашель, заслугу, очему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, ф і с т у л у, ревматизм, невральгію або яку иншу недугу, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Ґрея. Коли лікар, котрий лічив Вас ще не вилічив Вас, прийдіть до мене безпровольно.

ПОРАДА ДАРОМ.
ЛІКИ $1.00.

За професійну обслугу числить низькі ціни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в неділї від 9-ої до 3-ої. 104—

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 29 лїт досвіду і вилічить до лїку ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофулу, недуги легких, серця, жолудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкіри, як і всї недуги мужеські, соромливої чистоти проби. 914 і 606 уживаєсь при лїченю недуг крови. Гонорість сь особисто, письмо або лїками. 105—

Години приняти: від 9. рано до 8. вечер і в пятницї від 9. до 8. а в неділї від 9. до 2.

Рідне наше імя.

Хто ми такі,
Чиї сини, доньки батьків,
Кни, за що закуті?...

Шевченко.

Всї ви тепер, любі земляки, чуєте такі слова: **Україна, Українець...** Всюди їх чути, бо всюди тепер говорять, що треба, аби **Україна** мала волю, щоб **Українці** нарешті прокинулись та своїм розумом стали жити. Всюди балакають про те, що для добра наших людий треба по селах та містах завести **українські** школи з навчанем по **українськи**, що треба також завести й військо **українське**, яке-б обороняло рідну землю — **Україну**, і т. д...

Що-ж то таке та **Україна**, хто-ж то такі ті **Українці?...**

Українці — се ми всї, що живемо на **Україні**, а **Україна** — се наша батьківщина, та велика й гарна наша земля, яку ми дуже любимо. Ми її так любимо, що виїхавши на довший час у чужий край, скучаємо за нею, а перебравшись, наприклад, в далеку Сибір на переселене, беремо з собою сьвяту землицю рідну, щоби нею присипали нам очи, коли ми помремо та коли закопають нас у чужу нерідну землю.

На тій земли українській живе нас, любі земляки, більше нїж 35 мілїонів. Весь той простір широкий, на якім розлягли ся такі губернії: чернигівська, полтавська, харківська, катеринославська, область кубанська, херсонська, київська, подільська, волинська, Галичина та приграничні кусочки губерній

Гродненської, минської, курської, воронїжської, Донщини та Бесарабії, — весь той простір є наша **Україна**.

Жиє на **Україні** великий народ **український**, який має одну віру, звичаї, одну вдачу селянина-хлїборобa, одних славних предків, одну кров горячу, яка ллеть ся в наших жилах, **одну мову...** Через те та мова наша називаєть ся **українською**, і тою мовою наш нарід дуже відріжняєть ся від других сусїдських народів, як от Поляків чи Московців, або як їх иначе звуть — Великороси.

Жиє на **Україні** богато й инших народів, окрім нас, Українців: Жиди, Поляки, Московці, не так давно звідци ся Німці та Чехи. Але найбільше на ній жиє нашого українського люду — аж 87 процентів, тобто: на 100 людий всього населеня Українців приходить ся 87 осіб, а решта 13 — на Жидів Поляків, Чехів, Москалїв та инших чужих народів. Отже й земля наша, наша батьківщина не може иначе звати ся — тільки **Україна**.

Але спитаєть ся дехто з наших таки земляків, бо богато межи нами є ще людий темних та нетямущих:

— Хиба я Українець? Хиба наша земля Україна?... Се певно якась вигадка... Нам нїхто того перше нїколи не казав: нї в волости, нї в школї, нї в церкві. Називали нас просто мужиками, хлопами, хахлами чи малоросами... А тепер — якась Україна, якийсь Українець!...

Так, любі земляки! Вам нїхто не казав, що ви — Українці, що ваша батьківщина зветь ся Україна; самі-ж ви не могли того знати, бо в тяжкій працї та недолї, як то кажуть, „забудеш навіть, як ти звеш ся"... І мало ще чого не казали вам такого, що повинні були сказати всякі непрохані опікуни та вчителї ваші... Не казали, що ви такісамі люди, як і всї инші; не казали, „що Іван і Степан з тої-ж глини, що і пан"; не казали, що й мужикови бідному належать рівні людські права; не казали, що колись наші люди були вільними та рівними козаками і на своїй землї не знали над собою пана... Не казали всього того... Через те й не казали вони нашому народови, яке його питоме імя, щоби він, як той безбатченко-байстрюк тиняв ся та тулив ся в сьвітї, не знаючи, хто він і що він, чи має яке право на батьківську земельку, чи нї... Зате називали його ось-як: мудь, мужик-гадюка, хлоп; або хахол безмозглий, — се так називали й називають нас колишні і теперішні наші пани — Поляки та Великороси і ті з наших таки земляків, що на Поляків та Великоросів поперекладали ся. А ти, народе український, все те слухав і думав: „А може, й справдї я хлоп, або хахол; може й справдї таке імя якрат-то мене пристало?"...

Правда, в останні часи Московці-Великороси стали нас иначе називати, не так вже образливо: стали називати малоросами. Се, кажуть, — малоросы, вони жиють в Малоросії... Гарна сторона та Малоросія; поїдемо в Малоросію, станемо там за яких начальників, будем їсти малоросійську кавсу, вареники, послухаємо малоросійських пісень, та може ще якнебудь собі земельку придбаємо в тій Малоросії, бо вона там дуже добра та родюча...

І знов таки названо наш нарід не рідним його іменем, не старим предківським, а наново видуманим. Видумали-ж таке імя для нас ті, які себе мають за **великих — Великороси**, а нас, любі земляки, за малих, за якусь дрібничку, якою можна нехтувати, якою ще треба опікуватись, — Малі Роси — Малоросы...

І в тій останній назві є таки-таки зневага і легковаже не нашого народу, як і в прізвищи хахол...

І не треба нам, любі земляки, звати ся ні хахлами, ні малоросами, таксамо, як не треба, щоб нас звали мудь, мужик-гадюка.

Будемо звати себе **Українцями**, а нашу землю **Україною**.

Нехай пійдуть в непамять ті старі лихі часи, коли наш темний селянин на питане, хто він, відповідав, чухаючи потилицю: „Я тутешний", або „Я хахол..."

Коли ми вступили в нове житє волї й долї, коли ми нїби знов народили ся на сьвіт Божий до того нового житя і хочемо жити серед инших народів, як вільні й рівні, то ми повинні й ім своє приняти, як приймає імя після хресту кожда людина. Імя дає право бути людиною, право користувати ся славою й повагою. Наше імя є — **Український**. Нехай нїхто не думає, що се імя видумано недавно. Нехай нїхто з земляків Українців не вірить тим, що будуть казати, нїби се слово хтось недавно видумав на наше лихо. Се слово дуже старе. Ще тоді, коли нїхто й не чув про назву „Малорос", „Малоросія", вже наш нарід називав себе **українським народом**, а свою землю **Україною**. Під такою назвою знали нас тоді й инші европейські народи: Французи, Німці, Анґлійці, Італійці; вони приїздили на Україну й описували нас, називаючи нас таким іменем. Тусаму назву зберегла і доси сьвідомійша частина нашого народу, справжня наша інтелїґенція, яка здає про добро народу, не вирікаєть ся його та говорить його українською мовою.

Тільки простий нарід український через свою темноту та злїдні забув своє рідне імя, і лише в пісїнях своїх, які давним давно він витворив, називає себе й свою країну старим не підробленим іменем. „Повій, вітре, на Україну"... „Україно моя, люба"... „Ще не вмерла Україна"... і т. д., а жадній пісні своїй, чи то веселій, чи тужливій, він не називе своє: земелї Малоросією. Не співає, наприклад, „Повій, вітре, в Малоросію"...

Тільки перевертні наші, ті пани та підпанки, яким байдуже добро народу, які готові його вирікти ся, які з нього кров праведную, як воду точать, називають себе малоросами і хочуть, аби й весь наш нарід так себе називав.

Нї, любі земляки! Нам не треба бути **малими** і ми не будемо себе називати малоросами. Не будемо називати себе й хахлами. Ми — **пани** на своїй землї, славній Україні, ми — **Українці**, і горді з того рідного нам предківського імени, якого не вдало ся і не вдасть ся відібрати від нас нашим ворогам.

Ще не вмерла Україна, і
слава і воля,
Ще нам, брати Українці,
усьміхнеть ся доля.
Згинуть наші вороги, як
роса на сонці,
Запануєм, милі брати, у
своїй сторонці...

М. Ч.

(„Громадянин")

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє всїх своїх членів, що одинокий мітинґ відбудеть ся в неділю, 13. січня, о годині 2-гій пополудни в гали Тов. Укр. Ум. Горожан, 822 N. Franklin ст. Всї члени мають явити ся на сей мітинґ бо є богато важних справ до полагодженя. — М. Пелеський, секр.

БАЛТИМОР, Мд. Бр. Пресв. Тревиї, від. 320, перепровадить дня 13. січня о 6. р., в домі від ч. 323 O. Bond ст., новий вибори урядників на 1918 рік. Є ще в нашій важні справи до полагодженя. Не приходить на ти мітинґи, чим заплатите вару 50 цент а утратите $1.00. — П. Ардреа, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. Дж. Тов. „Запорожска Січ", від. 234, повідомляє всїх своїх членів і посвячених членів, що мітинґ відбуде ся в неділю, 13. січня, о 2-ій годині по-р. в гали Лотиша при фронт і Seventh ст. На сей мітинґ просить ся усїх членів, щоби явили ся і щоби кождий член яко Різдвяний дар хотя товариства і У. Н. Союза приєднали нового члена. На сїм мітинґу будемо приймати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Відзначимо ся до тих Українців, котрі по не належать до жадної організації! Товариші! Не відкладайте на пізнїйше того, що маєте зробити зараз! Не ходіть поміж чужі пороги, ани ворогі. Лише шукайте на клич: „свій до свого". Прийдіть до нас і ставте в ряди тов-а „Запорожської Січи" і У. Н. Союза. Товариші! Користайте з доброї нагоди і пам'ятайте, що на тім мітинґу можете стати членом за одного доляра в тов. „Запорожска Січ" і в У. Н. Союзі. Заразом водночас ся до відома, що на річнім мітинґу сестрам вибрали українськи отсї урядовці: К. Пілят, предс.; Ки-Горія, заст. предс.; С. Могила, секр. фін.; С. Чечіль, секр. рек.; І. Шаєр, кас.; С. Володій, заст. кас.; М. Трапіцкий, М. Костишин і І. Лєгкий, контрольори; С. Пілят і А. Прилипко, господарі хорих; М. Мавалин, хорунжий. Мітинґи будуть відбувати ся в кожду другу суботу по першій годині 7-мій вечер в гали Лотиша. — К. Пілят, предс.; С. Могила, секр.; І. Пілят, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Подаємо до відома, що на річнім мітинґу тов. „Згода", від. 62, вибрали новий отсей новий уряд: І. Сойер, предс.; В. Вовчанський, заст. пр.; Ф. Холавський, секр.; М. Кулик, заст. секр.; П. Коколинський, кас.; І. Гатала, заст. кас.; Н. Кулан і Ю. Бікар, контрольори; Г. Василак і Т. Присташ, господарі хорих; Т. Ящко, дверник. Слїдуючий мітинґ відбудеть ся дня 13. січня о, р., о годині 2.30 пополудни, в гали Мейнкої ч. 62 Грейс Авє. Просять ся всїх членів, щоби явили ся на означений час, бо хто спізнить ся, підлягає карі після уставів на річнім мітинґу. Просимо всїх Українців тут у нас, у West Філядельфії, приєднайте до нашого товариства і до У. Н. Союза, бо У. Н. Союз приймає нових членів через три місяці за половину вступного, а товариство приймає членів після уставів. Дорогі Брати і Сестри! Тепер є добра нагода забезпечити свою родину на чорну годину, бо нїхто не знає, що його завтра чекає, а Ви се самі знаєте і добру нагоду маєте не від одного в тій оказиї. Щоби пізнайте не давати запитаня секретареви, коли У. Н. Союз буде приймати членів на половину вступного. Обовязком кождого члена приєднати хоч по одному членови до нашого товариства і до У. Н. Союза, бо се наша найстарша і найповажнїйша організація в Америці. — І. Сойер, предс.; Ф. Холавський, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Укр. Січ", від. 59, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітинґу вибрано отсей новий уряд: Н. Ганич, предс.; Н. Мазур, заст. предс.; Н. Вавій, кас.; В. Вешпрінович, заст. кас.; І. Бойко, секр.; М. Каблак, заст. секр.; І. Дяко, Ю. Кезік і Н. Гамій, контрольори; Д. Гамій і О. Бабій, господарі хорих; М. Каблак і С. Лободинський, хорунжі. Місячний мітинґ відбудеть ся 13. січня б. р. в новій Українській Народній Гали під числом 698 Kossuth ст. (на 2-гій поверсї). Мітинґ почнеть ся точно о годині 1.30 пополудни. Хто би хотів вступити до нашого товариства, то нехай кождому з доброї нагоди, бо в сїм місяци приймаємо нових членів лише за 81.50 вступного. — Уряд.

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку всїм пп. Делеґатам і Делеґаткам XIV. годовної конвенції У. Н. Союза за уділене менї помочи з фонду рботних в сумі $25, котрі я отримав 4. січня с. р., несподівано перед сьвятами. Хоч то нелепка сума, то моє тяжеле упадоженє не значне було, то й так маємо живий доказ, що У. Н. Союз не відмовляє нікому зі своїх членів помочи, хоч би і малої. Тому кличу до Вас, Родимцї: Вступайте в члени У. Н. Союза, бо се одинока українська орґанізація, котра не відмовляє помочи за так великий капітал. Се одинока твердиня на чужині, котрої нїхто не розібє, хоч би хто і хотів свою розбити! Не слухайте каринників, котрі горлають, що У. Н. Союз не хоче помагати своїм членам, що дало его до варта вступати. Се брехня злощасних трунїв, котрі старають ся все шкодити У. Н. Союзови і українській справі взагалї. Тож не слухайте тих панків, яких вступайте громадно до товариства „Любов", від. 100 У. Н. Союза. В тім товаристві знайдете добру науку, раду і розвагу, а вранї потреби — моральну і матеріяльну поміч. Сеж маєте нестертий доказ на менї, що У. Н. Союз дбяв про своїх членів навіть тучас під другі пановаючої орґанізації. Тому вступайте в члени У. Н. Союза, а не пожалуєте. — Гервазі! — **Василь Загуринець**, член тов. „Любов", від. 100 У. Н. С., з Герм. Ind.

КОЛИСКОВА ПІСНЯ.

Люлї, соколе, синочку,
Рожевий, милий квіт,
В нещасную годиночку
Родив ся ти на сьвіт!

Як станеш ти на ніженьки,
На шлях гіркий житя, —
Тебе криві доріженьки
Зведуть з ума, з путя.

Родини відцураєш ся
І серцем, і умом,
Чужим же закохаєш ся,
Золоченим ярмом.

Забудеш хату власную
І мову золоту,
І Матінку безщасную
Вкраїнську сьвяту...

З зрадливими ти мати-меш
В однім човнї пливти
І навіть плудувати-меш,
Що Українець ти...

Та час твоєї зрадоньки,
Мине колись, пробе, —
І серденько до правдоньки
Повернеть ся твоє.

На землю рідну, змучений,
Ти кряжем упадеш,
Покутоньку з текучими
Сльозами принесеш.

З досади-злоби мліючи,
Неправда забіжить,
І Матінка, радіючи,
Тебе благословить!

Тимчасом ти — дитинонько,
Як те зерно в рілї...
Сон-ж, мила, люба квітонько,
Люлї, люлї, люлї!...

Н. П.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УКРАЇНСЬКИЙ
Артист-Маляр
ВИКОНУЄ РІЖНІ МАЛЯРСЬКІ РОБОТИ, ЯК: ЦЕРКОВНІ ОБРАЗИ, ПОРТРЕТИ, ХОРУГВИ І ЛЮБІЛЬШУЄ ФОТОГРАФІЧНІ КАРТОЧКИ.
Адреса: 67—
V. SIROTENKO,
c/o "SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Читайте українські книжки і газети як часто читане ведре до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінники книжок до друкарні „Свободи"

ВЖЕ ВИЙШЛА
з друку дуже гарна книжка
ПІСНІ З ПОЛЯ ВІЙНИ
містить 62 сторін друку, кожда сторона є прикрашена дурацькими віньєтами, друкована дрібним друком. Хто купить, буде мав що читати і співати. 4-5
ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.
Спішіть, бо наклад нелепший. Замовляти шаїть до Книгарні Товариства „Просьвіта" на адресу:
UKRAINIAN BOOK STORE,
46 E. 7th St., New York, N. Y.

Даром
фарми
НЕ ДАЄМО, АЛЕ ДЕШЕВО ПРОДАЄМО.
На українських кольоніях в стейтах Огайо, Пенсильвенїя і Тенесі, межи містами Клівленд, Йонгстаун, Ірі і Пітсбург. Землї нечищеної від $4.00 за акер, на 10 лїт виплата. Маємо також фарми з інвентарем і до рентовання. Купуючим звертаємо кошти подорожи. Пишіть по новий катальог до: 3св12
R. T. Hurdle Land Co.,
3349 East 55th St.,
Cleveland, O.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА.
Для особливих мущин.
Потребуєте післати нам лише 50 центів.

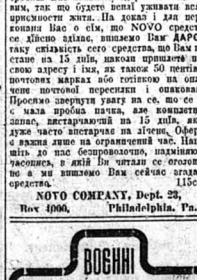

Ослаблені мущини як також нервові, дістануть радикально і раз на все вилїчені через ужите средства NOVO. 6 се, можна сказати, чудове средство, яке видумав вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли долягає Вам нервове ослаблене, коли утратили силу, коли маєте мелянхолію, вини руки і ноги, біль голови, запір, дисперсію, слабість пропи або вини недуги канцер уринного, неприємні сни, боязнь стрічатись з людьми, як се робить другі, то дістанете у здоровлї при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно короткім часї, зробить Вас сильним, здоровим і щасливим, так що будете вельї уживати всїї приємности житя. Ми доказ і для переконаня Вас о сїм, що NOVO средство се дійсно здїйсне, вишлемо Вам ДАРОМ такну спільність сего средства, що Вам пистане на 15 днїв, якщо пришлете нам свою адресу і імя, як також 50 центів в почтових марках або готівкою на оплачене почтової пересилки і опакованя. Просимо звертати увагу на се, що се є мала проба пачка, але концентрований запас, вистарчаючий на 15 днїв, який дуже часто вистарчає на лїченя. Оферта є важна лише на ограниченій час. Пишіть до нас безпровольно, надмінюючи часопись, в якій Ви читали се оголошенє а ми вишлемо Вам сейчас згадане средство. 115с—

NOVO COMPANY, Dept. 23,
Box 4000, Philadelphia, Pa.

ВОЄННІ
ВИНАХОДИ
ПОМОЖУТЬ ВИГРАТИ ВІЙНУ.
ВИНАЙДІТЬ:
1) Прилад, за помочи котрого одна або більше осіб можуть взнести ся в гору в цїлях обсервацїйних.
2) Уладженє в аеропланах і артаках.
3) Багнет з прикладом до перетинаня дротів.
4) Воздушна бомба, яку безпечно можна переносити в аеропланах і яка завсїгди експлодує коли її кине ся.
ПИШІТЬ по мою БЕЗПЛАТНУ книжку в якій находить ся 1000 потрібних винаходів і також по спеціяльну лїсту помаданих винаходів воєнних.
Я ПРОВЕРЮЮ винаходи БЕЗПЛАТНО.
УДІЛЯЮ інформацїя згадом винаходу чи є в уряді патентовім. Без ДАРОМ.
ПИШІТЬ СЕЙЧАС ДО:
A. M. WILSON,
патентовий адвокат
301 Victor Bldg., Washington, D.C.

Різдвяний дар для українських сиріт в Америцї.

Я низше підписаний жертвую з нагоди Різдвяних сьвят квоту..... дол..... центів для тих наших дїтий, які виховують ся в українськім Сиротинци в Філядельфії. Прошу сю мою жертву зачислити до загального спису жертв, а відтак оголосити в „Свободі".

..... дня ..... 191.. року

(Напишіть у відповідним місци жертвовану собою квоту, відтак подайте назву своєї місцевости і дати, а вкінци на означенім лїнїйкою місци напишіть виразно своє повне імя і назвиско. Зробивши се те, вложіть сю карточку і враз з оно ордером на жертвовану Вами суму вишлїть у листі на адресу: Ukrainian National Association, Box 76, Jersey City, N. J.

DR. BROWN дентист, 45 East 7th Street, недалеко церкви, NEW YORK, N. Y.

Всїлякі роботи лікарсько-дентистичні по умірковaних цїнах. При витаганю зубів уживаю спеціяльний спосіб для знечулення, так що пацієнт зовсїм не відчуває болю. Офіс знаєтмерений у всї найновійші інструменти і є вирідно чистий. Цїни легкі.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Єсли ви терпите на нову або застарілу хороб і не дістали жадної помочи у спеціялїстів,

Прийдіть до мене —
а я Вам доведу результат

скоро, тревало і за малу нагороду у всїх нервових і хронїчних ваших хоробах.

ПОРАДА ЦІЛКОВИТО ДАРОМ.

Насьлідком успішної, довголїтної практики і задля уживаня найновійших і признаних науковим светом лїчень при помочи електрики і встримуваня я обіцяю Вам в кождім часї можливо найлїпші успіхи.

Через осторожне експаміноване, я є певний що до Вашої недуги: лїченє пропонуваннєть ся точно до кождої недуги.

При лїченю ревматизму, нервових або шкірних недугах і т. п. я уживаю найновійше Serum, яка помагає, не перервавши Вашої роботи.

ПРИЙДІТЬ ЩЕ НИНІ.—НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.

Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ
146 East 14th Street,
Напроти Tammany Hall
NEW YORK CITY

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділї і признані сьвята: від 10. до 2. в полуд. дню.

ОСІБНИЙ ПОЧЕКАЛЬНЯ ПОКІЙ.

ПОТРІБНО 5000 ЛЮДИЙ

до закупленя наших славних комбінаційних

СТОЛОВИХ ПУЛ-ТЕЙБЛІВ.

На них може грати кождий без науки, притім властитель нашого пул-тейбла не потребує тратити дармо гроший і часу поза домом, але може гарно забавитись у себе дома з родиною і зі знакомими. Ми репрезентуємо першу українську фірму в Америцї, котра провадить свій інтерес чесно і не послугуєть ся ошуством.

У нас можете набути сей пул-тейбел за малу цїну від $3.50, 4.50, 5.00 і висше, враз з усїми приборами.

Ми оплачуємо почту самі, а вразї незадоволеня звертаємо гроші. Нічого не ризикуєте. Пишіть сейчас, засилаючи гроші враз з замовленєм на адресу: 5с—

International Novelty Company,
30 Wall Street, Passaic, N. J.

ВИНАХІД
за
З МІЛЇОНИ.

Винахідник п. Л. Г. Перлман продав недавно свій винахід, опатентований від ч. 1,052,270, фірмі J. S. Bache & Co. в Новім Йорку за 3 МІЛЇОНИ ДОЛЯРІВ. — Копія чеку на 3 мілїони знаходить ся в нашім бюрі. — ВИНАХОДИ є найлекшою дорогою до осягненя БОГАТСТВА. — Маєте яку ідею до ОПАТЕНТОВАНЯ, хочете знати, що можна ВИНАЙТИ, пишіть до нас у своїй мові по наш провідник винаходів, який БЕЗПЛАТНО вишлемо. 145р—

EDISON PATENT CO.
INC. (SW.) 256 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ЛИШЕ НА РІЗДВО!
Тільки $3.00
задатку!

Набудь до свого дому сей елеґантський маґнетний Ґрефофон, до котрого цїлком ДАРОМ отримаєте 200 голок, на 15 лїт ґарантиїю і 12 пант сьвічних висше вишлемо.

Рождество Твоє Христе,
Ой, дайже нам Господи.
Ой, ходила бариньонька,
Моцій вітре.

Сотський.
Та лиха і мені лїнїя.
Отче наш.
Вотлаз ся, любіть ся.

Сплати менї не хочеть ся
Вечір на дворі.
Ой Дмитуне.
Зутом іду.

Ґрафофон має дуже добру машину, котра співає і грає голосно і чисто. Всї части машини є грубо вікльовані. По отриманю машини і всїх приборів до неї належачих, Ви заплатите решту належитости в сумі $14.00.

MELROSE GRAFONOLA CO., 7322 Melrose Avenue, Melrose, N. Y.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, неважних людий, котрі не є в можности платити високих цін за своє бадане.

ПОВІДомляє, що вастарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя жидкедуть ТРОЕЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато таких случаях, які нередко вимагали операциї, можна нині вилічитись цілком лїпше тимсамим способом без ужитя ножа.

Маю в посїданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і вбадати вхорпеї внутренности людського тїла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного світла в тїло і забити ними заразливі бакциї, які є причиною всїх недуг і анормальних полїгань. Той спосіб лїчеия є не тільки нешкідливий, але дійсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за невилїчимого, не підіймаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до вилїчеия, стараюсь вилїчити в як найкоротшім часї. ГОДИНИ офісові в понедїлок, середи, і пятницї від години 9. рано до 12. в полудне. У вівтірки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В недїлї від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНГЕР,
158 E. 18th St., New York City.
близько стації елевейтру 3-ої елеві і суботи.

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

ПО ДВАЦЦЯТЬ І ПЯТЬ ЦЕНТІВ ТИЖНЕВО І МАЛА ВПЛАТА ВІД ПАРЦЕЛЬ

до заснованя господарства в стейті Но Джерзи на передмістю міста, відповідно під обробленє, сади, також обшари для ГОДОВАЇ ПЧІЛ і на готово дім, сторе. Також є на продаж кілька морів ліса.

Коли побідаєте нас тепер а потім-ньєте й заменїте, то тепер можете найти свою посїлість.

ESTATE, Room 308,
5 Beekman St., New York, N. Y.

Плян будови дешевих домів від 400 кількадцять долярів.

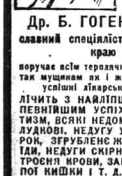

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСЇХ ЗАНУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ! 105—

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю
поручає всїм терпячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ ТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—

Доконте всякі найтяжші операциї мущин, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнтів, спеціяльно же на правильну при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь вдучить почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

ГОЛОВНА МЕДИЧНА Лябораторія св. Михаїла

ПРЕДКЛАДАЄ ВАМ НАЙЛІПШІ І НАЙПОМІЧНІЙШІ СРЕДСТВА ПРОТИ ХРОНІЧНИХ І ЗАНЕДБАНИХ НЕДУГ, А ТАКСАМО І ПРОТИ ДРУГИХ СЛАБОСТИЙ. 117чс

ПИШІТЬ ПО ПОВНИЙ КАТАЛЬОГ ВСЇХ ПОМИЧОТНИХ СРЕДСТВ ДО:

ST. MICHAEL MEDICINE COMPANY,
Dept. 10.
CARLSTADT, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Закон про військову службу є конституційний.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.).

Найвисший суд Злуч. Держав заявив, що закон про примусову військову службу є конституційний.

Палата послів заявила ся за рівноправством для женщин.

Підчас голосовання в четвер (10. січня 1918 р.) палата послів американського конгресу заявила ся 274 голосами проти 136 за жіночим рівноправством.

Панна Ранкін за самостійною Ірляндією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Членица палати послів американського конгресу, панна Дженєта Ранкін, внесла 4. січня б. р. резолюцію, в якій зажадала, „щоби се правительство (Злучені Держави) узнало правно Ірляндії до політичної незавимости і вчислити Ірляндію до сих держав, за яких свободу і демократію ми воюємо".

Дітройтські власти заборонили о. М. Стернюкови відправляти богослуженя в церкві св. Ів. Хрестителя.

(Спеціяльно для „Свободи").

В пятницю (4. січня б. р.) часть парохіян прихильників о. Михайла Гурянського, користаючи з неприсутности в Дітройт, Міш., о. Мирона Стернюка, прибула під грецько-католицьку церкву св. Івана Хрестителя і замкнула церкву своїми ключами. Роблено заходи, щоби замкнути також парохіяльну салю, але пані Стернюкова (жінка о. М. С.) з револьвером в руці вийшла з парохіяльного дому, грозячи при тім прибувшим людям. Тим способом приневолила їх опустити парохіяльну салю.

На другий день (в суботу) вечером до церкви св. І. Хрестителя прибув о. М. Гурянський і без ніяких перешкод відправив там вечірнє богослуженє. По богослуженю парохіяни о. М. Гурянського замкнули церкву, салю, електрику та углє.

В неділю (6. січня б. р.) о 5-тій годині рано повернув з 3-дневної поїздки о. М. Стернюк і при помочи своїх же парохіян-прихильників отворив церкву, салю та електрику. Відтак почав правити богослуженє. О 10-тій годині рано в тій самій церкві заявив ся о. М. Гурянський, аби відправити богослуженє. Але був змушений опустити цю церкву і удати ся до німецької салі, яку винаймив на богослуженя. Але торгосамого дня о півночи о. М. Стернюкови урядово заборонено відправляти богослуженя в церкві св. І. Хрестителя, а натомісць позволено се робити о. М. Гурянському, який і прибув таки зараз о 12-тій годині в ночи до згаданої церкви. В понедїлок рано богослуженє відправляв уже о. М. Гурянський.

Незадовго в місцевім суді має відбути ся переслухане в повисшій справі. Здаєть ся, що по розправі западе рішенє, котрий з двох парохів буде мати повне право лишити ся на посаді при церкві св. Івана Хрестителя в Дітройт, Міш.

Посмертна згадка.

В Іст Шікаго, Інд., помер в 24-тім році житя заслужений член Українського Народного Союза, Іван Стрикарський. Покійний походив родом з Мадкович, перемиського повіту в Галичині.

В Шікаго і околици його знали яко працьовитого і чесного Українця. В Іст Шікаго, Інд., він зорганізував тов. ім. Богдана Хмельницького, тепер 68. відділ Українського Народного Союза. — В. Р. П.

Смерть о. І. Заклинського.

Дня 30. грудня 1917 року у Вудавн, Па., помер у шпитали грецько-католицький священик, о. Іван Олександер Заклинський. Покійний був хорий на запалене легких. Походив родом з Галичини. Партійно держав ся кацапів.

О. В. Тегзе помер.

В Ґери, Інд., 29. грудня 1917 року помер наглою смертию грецько-католицький священик, о. Віктор Тегзе, родом з Угроусї. Похорон відбув ся в Бінґемптон, Н. Й. дня 3. січня 1918 року. Покійний полишив вдову-жінку і кілька дітий-сиротят.

Центами заощадив 300 долярів.

І. Волтерс, листонош у Фолей, недалеко Міннеаполіс, Мінн., на довгу і сердечну просьбу банку в Ст. Клуд, Мінн., заміняв 30.000 центів за 300 долярів. Сю суму він заощадив протягом кількох літ, відкладаючи до свого домашного банку центи. — Добрий примір до наслїдуваня.

КАНАДІНСЬКІ ВІСТИ.

Український зїзд в Саскатуні.

(Спеціяльно для „Свободи").

Дня 27-го, 28-го і 29-го грудня 1917 року заходом Інституту ім. Петра Могили в Саскатун, Саскачеван, відбув ся великий український народний зїзд, на якім було 793 делеґати. На зїзді обговорювано національні, культурні, економічні та хліборобські справи канадійських Українців. Зїзд прибрав вигляд величавої маніфестації. Були присутні поважні особи з анґлійських політичних та наукових кругів, між иншими ректор місцевого університету др. Морей, професор університету др. Савансон, посадник (майор) Саскатуну др. Юнґ і инші. Рішенно теперішний Інститут перемінити в місцеву Українську Академію, де мало би приміщене 200 учеників. На сю ціль рішено призначити 100.000 долярів, які мають ся зібрати добровільними жертвами. На зїзді зібрано около 14.000 долярів добровільних датків. Два господарі, О. Гошко й С. Галюк, та купець І. Квасниця — жертвували по 1.000 долярів, а Ізидор Новосад і Лука Новосад жертвували по 500 долярів, що дало разом 4.000 долярів. Решта (около 10.000 долярів) зібрано дрібнїйшими датками.

Саскачеванське правительство проти Українців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Читаємо в канадійськім „Українськім Голосї", що правительство провінції Саскачеван ставить ся тепер ворожо супроти тамошних Українців. Зараз по виборах знесено учительський семинар в Реджайнї, де мали ся виховувати анґлійсько-українські учителі. Шкільні старокраєві українські підручники заборонено уживати в школах, а що инших не видано, то не знати, як тепер вчити українські діти. Правительство усунуло двох шкільних орґанізаторів, Куня й Андруховича, а натомісць побільшило число інспекторів і на сї посади заіменувало людий ворожих українству. Приміром інспектор Бібори Гиллмарсон, Ісляндець, висміває усюди, а навіть публично у школї ганьбить українських учителів. Але канадійські Українці мають надію, що перед слїдучими виборами саскачеванське правительство змінить теперішний курс своєї політики супроти Українців...

Домінїяльний парлямент.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

В теперішнім домінїяльнім парляменті Канади на загальне число 229 послів буде засїдати:

лїберальів-лоріерістів	91
лїберальів-юніоністів	56
консерватистів	82

Згадані 56 лїберали-юніоністи правдоподібно не приймають ся до 91 лїберальів-лоріерістів так довго, як довго Лоріер буде провідником сих останних. Лїберали-юніоністи (Анґлійці) стратили симпатії до Лоріера і прилучити ся до нього ніколи не схочуть. Але не знати також, чи вони схочуть солїдно попирати політику консерватиста Бордена. Є дуже можливе, що всї лїберали злучать ся разом, виберуть собі нового провідника і возьмуть державну керму у свої руки.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Перший кабінет независимої України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Дня 11. падолиста 1917 року покликано до житя повний кабінет української независимої республики, який сформовано як слїдує: **Винниченко** — премієр і міністер внутрішних справ; **Шульгин** — міністер заграничних справ; **Петлюра** — міністер війни; **Тугай-Барановський** — міністер фінансів; **Голубович** — міністер промислу і торговлї; **Ковалевський** — міністер пошти; **Стешенко** — міністер просьвіти; **Чайченко** — міністер справедливости; **Себрюк** — міністер почт і телеґрафів.

Нема підомостий, хто обняв міністерства рільництва і праці. Зазначити годить ся, що теперішним міністром війни є Порш.

Головний командант київського військового округа.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Український міністер війни іменував полковника Павленка головним командантом київського військового округа. Сей знова назначив подполковника Паршенка шефом штабу, генерала Сисовича командантом Києва, а генерала Володченка головним командантом українського (від Брєсти Литовського до границь Румунії) фронту.

Проти вільного козацтва.

В Києві відбув ся зїзд комісарів українських губерній, який обговорював справу орґанізації в краю вільного козацтва для боротьби з крадіжками, самсудами і иншими анархістичними виступами. Зїзд висказав ся проти такої орґанізації, а також за відібранем оружа від-появивших ся стихійно відділів вільного козацтва і за передаием оружа українським військовим частям.

Погроми Українців у Бесарабії.

В повіті Сороки, в Бесарабії, Румуни виконують погроми над Українцями. Румунські селяни домагають ся виселеня українського населеня до подільської губернії, а їх землю жадають конфіскувати в користь румунських селян:

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Многоженство в Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 11, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Пітербурська часопись „Діспеч" (з 8. січня 1918 року) доносить, що Франк Дж. Кенон, бувший американський сенатор зі стейту Юта, який щойно повернув зі своєї подорожи по Европі в інтересі Народного Реформаційного Товариства, заявив, що в Австро-Угорщині ухвалено закон, що кождий мущина, жовнір або цивільний, мусить примусово мати найменьше пять жінок. Се уважаєть ся яко економічну конечність. Війна убила в Австро-Угорщині так богато мущин, що многоженство принято яко життєву конечність у відбудованю держави. Пан Кенон відказав ся пояснити, чи Австрія, нагороджуючи жовніра кількома жінками, призначить йому яку пенсію, щоби він міг їх удержати.

Смертність на сухоти у Відни.

Від 1. січня до 31. жовтня 1917 року у Відни померло 10.335 осіб на сухоти, або два рази більше ніж за тойсам період в 1914 році.

Помер провідник австрійських соціялїстів.

З початком січня 1918 року у Відни помер др. Енґлеберт Пернерсторфер, провідник правого крила австрійських соціялїстів і від 1909 року віцепрезидент палати послів австрійського парляменту.

Жіноча мирова конференція в Швайцарії.

Комітет швайцарських мирольобивих женщин скликує на 3, 4, 5, 6, 7 і 8 марта б. р. до Берни конференцію. Се, як доносить, робить ся на просьбу женщин воюючих держав.

Реформа московської правописи; заводять фонетику.

На розпорядженє петроградського правительства з днем 14. січня 1918 року (Первий Рік старого стилю) в московській мові замісць дотеперішної кирилиці заводить ся фонетику. З дотеперішного московського альфабету викидають ся три самозвуки: „ѣ", „ы" і „ъ", а також один співзвук: „ѳ".

В Данії було видно комету Енка.

З Данії доносять, що там вечером 30. грудня 1917 року було видно комету Енка. — (Йоган Франц Енк, се славний німецький астроном. Родив ся 1791 року в Гамбурґу. В 1818 році він відкрив нову комету, яку і названо кометою Енка. Комету Енка можна бачити що 1.260 днїв. Останний раз її бачено, як доносить телеграма, 30. грудня 1917 року, а слїдуючий раз буде видна десь 12. червня 1921 року).

ВСЯЧИНА.

Що фільософ думає про людське житє на земли.

Що смерть нас цїлковито нищить, сього не перечу. Се річ дуже можлива. В тім случаю не потребуємо її бояти ся.

„Я є, то її нема; вона є, то мене нема".

Але коли вона, забираючи нас, каже нам однак далї істнувати, то будьте цїлком певні, що по тім бовіг гробу найдемо себе докладно такими, якими були на земли. Без сумніву, се нас дуже збентежить. Ся думка є того рода, що вже наперед робить нам мерзкий рай і пекло.

Вона забирає нам всяку надію, бо нашим найбільшим бажанем є стати ся цїлком иншими ніж ми є. Сього однак нам відмовлено.

* * *

Не знаю, чи сей сьвіт є найгірший зі всїх можливих сьвітів. Приписувати йому якунебудь досконалість, хоч би навіть в зїл, значило би — після моєї думки — йому підлещувати. Се, що можемо уявити собі про другі сьвіти, є дуже незначне, а фізична астрономія не дуже точно поучає нас про житєві условини на поверхни планет, навіть нам найблизших сусїдів. Знаємо лише, що Венера і Марс є дуже подібні до Землї. Вже ся сама подібність позволяє нам догадувати ся, що зло панує там як і тут, і що Земля є одною з провінцій його (зла) великої держави. Не маємо жадної рації припускати, що житє є найгарнїйше на поверхни великанських сьвітів Юпітера, Сатурна, Урана і Нептуна, які мовчки летять через простори. Хто знає, що за єства істнують на тих небесних тїлах, окутаних густими хмарами? Силою аналоґії не можемо не представити собі, що цїла наша сонїшна система, се геєна, де зродило ся зьвіря, щоб терпіти і вмирати. Нам не лишаєть ся навіть та іллюзія, що звізди осьвічують щасливійші планети. Звізди занадто подібні до нашого Сонця. Наука розложила слабий промінь, який потребує лїт, століть, щоб дійти до нас; аналїза їх сьвітла научила нас, що матерії, які спалюють ся на поверхни звізд, є тісамі, які істнують у сфері тої зорі, яка, відколи істнують люди, осьвічує і огріває їх нужду, їх клопоти, їх болї. Вже тасама аналоґія вистарчила би, щоби опротивити мені вселенну.

Одностайність сеї хемічної сполуки в достаточній мірі позволяє менї догадувати ся про строгу одновидність душевних і тїлесних станів, які витворюють ся в її необхятім просторі, і маю оправданий страх, що всї думаючі єства на сьвіті Сірія і в системі Альтаїра є таксамо нещасливі там, як і тут на Земли. — Але, скажете, всьо се не є вселенна. — Я також щодо сього маю деякий сумнів, і я відчуваю, що ті безконечности се нїщо, і що вкінци, коли в тім щось є, то те щось не є се, що ми бачимо.

Я відчуваю, що находимо ся посеред якоїсь фантасмаґорії, і що наш погляд на вселенну є лише дїлане зморя, яка давить нас в тім лихім сні, що називаємо житєм. І се найгірше. Бо ясна річ, що ми нїчого не можемо знати, хто і що нас обманює, і що природа жорстоко бавить ся нашим невіжеством і нашою глупотою. — Анатоль Франс.

ЧЕРЕЗ ДОВГІ РОКИ, УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ (САМІ МУЩИНИ) ПРИХОДИЛИ ДО МОГО ПРИВАТНОГО ОФІСУ.

Я є спеціяліст від всїх особистих недуг, як напр. гемороїди і т. п. Хронічні недуги (у мущин), недуги нирок, пузиря, міхура і других орґанів. Нові або старі випадки. Не жіть. Курацїя в офісї д-ра Брайна в тривожних цїнах. Її доставлю в дім. Прийдіть зараз до мене, западайте час, тоні і хвилїв. 30 лїт досьвіду. „Практика удосконалює".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візитї Д. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилїчені в можливо найдоротшім часї, а також сказе Вам ціну.

В тій офісї говорить ся також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 E. 17 St., New York City
(близько 2-ої елеві)

Офіс вітворений: від 9-ої рано до 8-ої вечер, в недїлї від 9-ої до 1-ої в пол.

ХОРІ ЛЮДИ!
Чи не стратили Ви терпеливости знайти ощілї недуги.

Я дам на день в року на рік віддам лікарські услуги Українцям. Предоставлю собі сміливо хорих я-ко вилїчав та сміливо хорим в упрасенню житя. Коли Вам житє надоїло задля кровавих ріжних лікарств і коли відчуваєте, що Вам стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас умертвлєсь до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам щиросвно дарок порадить, що Вам робити, аби Ваше житє здоровиєм і полєзним Вам є вашій недузі. Лічу уже через 20 лїт з добрим успіхом всї недуги, як: нервозність, нечистість крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—128—

Недуги заразливі і нервові лічу за помочию електричних апаратів і „Х лучів", через які перетлядаю Ваші внутренности. Не кождий лїкар посїдає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас прийдіть до нашого зелїзного ґрубого.

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.
Telephone: Gramercy 8823.
Години приняти: від 10. рано до 8. вечер. В недїлї від 10. рано до 1. пополудни.

140 EAST 22 ST, N.Y.

ЛІЧНИЦЯ Дра С. М. КАУФМАНА,
111 East 7th St., New York, N. Y.

2½ блька від церкви св. Юрія.

Др. Кауфман звісний лікар понад сумнїнно тисячам мущин, женщин і дїтий в тяжких недугах скоро і дешево. Др. Кауфман має найріжнороднїйші машини до скорого лїчення і „Х-Рейс", недуги ся, Ревматизм і всї недуги крови і нервів, без згляду як старі і тяжкі, скоро лїчить ся при можливо найменьших видатках. 104—

І подумайте над сим! Нї один долар заплати, аж Ви дістанете вилїчені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В недїлї від 10. до 1. (Близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ПІД РОЗВАГУ УКРАЇНЦЯМ.

При поворотї до краю і тут в Америцї нема лїпшого ремесла від автомобільного. Наша школа видала 8.000 хор. на уладженє своєї школи. Нові машини. Хто навчить ся нами водувати, той стане добрим шофером. Відчитість по всї часи. Знаєте, що наша школа лїпша від других щодо її уладженя. Ми заладжено у Єдиній мові. У нас є дїтні і вечірні курси. Можете платити тижнево. Заки підєте до другої школи, найдіть і порадьте ся з нами. ЗАПИСУЙТЕСЬ ДО ШКОЛИ ЩЕ НИНІ. 108-24

ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛЇЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 лїт. Не лїчимо нїчого иншого. Уживаємо найлїпших способів лїчення в сьвітї. Ми се знаємо і наші пацієнти се знають. Говорядїм рішучо лїчить ся без операції і болю. Ревматизм і всї недуги крови і нервів, без згляду як старі і тяжкі, скоро лїчить ся при можливо найменьших видатках. 104—

І подумайте над сим! Нї один долар заплати, аж Ви дістанете вилїчені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В недїлї від 10. до 1. (Близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ЩО ДОБРЕ, те само хвалить ся. Тому „Свобода" нїяк не може хвалити сама себе, бо дехто сейчас подумав би: „Хвали мене роте, бо тя роздеру". Але найлїпше сьвідоцтво „Свободі" дають її читачі. Хто раз почав передплачувати свою ґазету, той вже її не кидає.

ЧУДО! ЧУДО! НЕБУВАЛЕ!

ЗА ПІВ ДАРМО можете тепер у нас дістати золотий годинник, на 15 каменїв, ґаранїтований на 20 років. До того додамо ланцюшок з ножиком, вартости $3.50. Се усе можете набути у нас лише ПІДЧАС РІЗДВЯНИХ СЬВЯТ. Маємо також золоті брандзолєти з годинником і без. Від $5.00 в гору. Отже хто хоче скористати з сеї нагоди, нехай сейчас спішить ся з замовленєм, бо се лиш на короткий час. Маємо також ж перстенї, спінки і шпильки. Годинник і ланцюшок з ножиком в часї РІЗДВЯНИХ СЬВЯТ за

$8.45.

$8.45.

NARODNA TORHOWLA,
38 St. Marks Place,
NEW YORK CITY.

Лікарська поміч
у Д-ра М. ВІЛКЕСА, 56 RIVINGTON ST.

Лікар з Києва. Має 20-лїтну практику. Обслугує членів многих Товариств а його совісна лікарська опіка є звісною многим Українцям в Ню Йорку і околици. 118—

Лїчить всякі недуги, як: ревматизм, кашель, недуги легких, катар жолудка, болї в шиньках, болї в боках, руках і ногах та других частях тїла.

Коли би не спитуали лїкарної помочи у других лїкарів а Ваша недуга стала застарілою і хронічною, то не тратьте надії а зверніть ся прямо до мене, а я ужию весь свій талант досьвіду, щоби Вас вилїчити за умірковану цїну. — Скірні і хронічні недуги лїчу спеціяльною електричною сьвітлом. — Для лїпшого розсліду недуг уживаю електричні машини „вес-лучів". І тому легко можу лїчити всякі недуги. Розслїджую хемічно і під мікроскопом Вашу кров; уживаю найновійші медикаменти для успішного лїчення по цїнах умірковаиих. Користайте з нагоди вилїчити ся з Вашої недуги поки є час. — Коли Ви мешкаєте в околици Ню Йорку, то радму Вам приїхати до його кабінету для оглядин Вас. За се надаю малу заплату. Для помаїщеньку пацієнта стараємось в можливе і числимо низькі цїни за лїчене.

НЕРША ПОРАДА ДАРОМ.

DR. M. J. WILKES,
Office 56 RIVINGTON ST., Аптика 34 RIVINGTON ST.,
NEW YORK CITY.

Години офісові: від 10-ої рано до 10-ої вечер.